

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 21 (1663) 1989 m. birželio mėn. 6 d.

XXXIV METAI

Melbourne

BIRŽELIS

Vienas iš maloniausių ir gražiausių mėnesių mūsų krašte - birželis - surištas su Joninėm, dainom ir paparčio žiedo ieškojimu, tautos likimo smūgių buvo paverstas į skaudžių prisiminimų momentą.

Prisimename išvežtuosius į Sibirą, nukankintus kalėjimuos, savanorius kūrėjus ir partizanus. Jų visų pasiaukojimu buvo atkurta ir išlaikyta mūsų tauta. Jų auka įpareigoja dabartinę kartą, jaunos ir senus, toliau tvirtai stovėti Lietuvos išlaikymo sargyboje ir atgauti prarastą laisvę. Tokio pasižadėjimo, ne vien gražių kalbų, laukia iš mūsų tautos kankiniai.

Be savanorių apgynusių Lietuvą nuo iš visų pusių besiveržiančių priešų, nebūtų atsikūrus laisva Lietuvos valstybė 1918 metais. Greičiausiai lietuvių tauta šiuo metu jau būtų buvusi surusinta tiek, kad nebūtų galima galvoti apie nepriklausomybės atgavimą. Laisvos Lietuvos laikotarpiu atgavino mūsų tautą visais atžvilgiais, bet svarbiausias jos nuopelnas tai išaukėlijimas patriotinės kartos, kuri iki šiol gina mūsų valstybės bylą tiek krašte, tiek išėivijoje.

Antrą kartą daug prisidėjo prie Lietuvos išlaikymo mūsų partizanai. Eidami į miškus jie per daug pasitikėjo demokratiniu pasauliu. Manė, kad Vakarai neapleis Lietuvos ir ateis jiems į pagalbą. Apsiriko ir dar kaip. Bet jų kraujas nebuvo išlietas veltui. Bijodami partizanų rusų kolonistai vengė važiuoti į Lietuvą. Dėl to dabar turime krašte 80% lietuvių, ir mūsų laisvės perspektyvos yra žymiai geresnės negu mūsų kaimynų latvių

Rašo Dr. Jonas Kunca

ir estų, kurių beliko tik 50-60%. Išlaikymas prieškarinės lietuvių daugumos daug palengvins mūsų tautos išsilaisvinimą.

Pagerbdami žuvusius už Lietuvą šiuo ypatingu momentu, privalėtumėm būti vertais jų įpėdiniais ir nepasitenkinti minėjimais lietuvių namuose. Apart kalbų ir straipsnių, prisižadėkim dar daugiau ir nuoširdžiau atlikti mūsų pareigą tėvynei. Turime istorinę progą atsikratyti okupantu ir būtų nedovanotina ją neišnaudoti.

Priešas yra galingas. Mūsų tauta maža ir beteisė. Vistik laisvės atgavimas yra atsiekiamas, tik turim vieningai, apgalvotai ir energingai veikti kiekvienas pagal savo sugebėjimą ir išgales. Organizuotumas ir sutelkimas visų gabiausių tautos sūnų yra pirmas žingsnis. Gabių ir kartu patikimų vadų suradimas turės neapsakomos reikšmės. Kritikas dėl kritikos meilės turim pamiršti. Vietoj garbės, turim ieškoti prasmingo darbo. Fondų pinigai turi tarnauti Lietuvos reikalui be tuščių pasiaiškinimų, kad dėl A ar B jų statutai to neleidžia daryti. Jei statutai yra netinkami, reikia juos pakeisti.

Rusų imperijos rūmuose matosi daug plyšių ir jie vis didėja. Komunizmas yra jau užverstas istorijos lapas, bet ne pažnagiųjų „naudingų idiotų“ žmonijos išgelbėjimo idealas. Kinijos marksistinė valdžia dreba iš baimės girdėdama milijonus žmonių šaukiančių: „Laisvės ir demokratijos!“ Sovietų spauda ir televizija slepia Kinijos

demonstracijas pagal Maskvos įsakymą, kad sovietų masės irgi neišeitų į gatves ne vien su reikalavimais laisvės žmonėm, bet ir užimtiems kraštam. Gorbachevas Bejing'e aiškino, kad Maskva nesikiš daugiau į kitų kraštų reikalus, kad jie galės turėti tokias valdžias, kokių jie nori. Jei taip, tai ir Lietuva galėtų turėti savo išrinktą valdžią?

Nėra abejonės, kad pergyvenam istorinių pasikeitimų valandą. Tai momentas tikros pasaulinės permainingos, kuri palies mūsų pavergtą šalį. Mes turim būti šitos istorijos aktyvūs dalyviai. Tik tada, bent dalinai, atsilyginsim tiem, kurie save paaukojo už mūsų tautą ir kraštą.

Karinę tarnybą atlikti savo respublikose - nėra reikalo

Kaip praneša Lietuvių Informacijos centras New Yorke, per Vilniaus televiziją buvo transliuotas teleforumas, kuriame dalyvavo aukšti armijos pareigūnai lietuviai iš Pabaltijo karinės apygardos. Apžvalgininkai šia proga pastebi, kad forumas įvyko stalinine dvasia, kalbėję karininkai parodė, kad kariuomenėje dar nėra jokios pertvarkos. Aukšti armijos pareigūnai tvirtino, kad nematą reikalo leisti jaunuoliam atlikti karinę tarnybą savo respublikose, nes jie esą Tarybų Sąjungos gynybinis potencialas. Prieš teleforumą, Lietuvos Moterų sąjūdis surengė piketą. Ant iškeltų transparentų buvo užrašytos sovietinėje armijos taikos metu, žuvusiųjų jaunuolių pavardės.

Juozas Mikštas

Smurto Kelionė Į Mirtį

Komunistų „neklaidingos“ partijos nutarimu okupuotoj Lietuvėlį buvo baisiai neramu: visas kraštas plūdo kurvinomis ašaromis vargšų tremiamų.

Laukė jų likimas neapsakomai bausis, mirčiai pasmerkiant, kaip gyvulius visus, iš ko Stalinas klastingai šaipėsi sau pro dygius ūsus.

Juk visi tie liaudies priešai tik mirties verti. O šlovingos bolševikų partijos visi veiksmai tvirti, savo galią matant tremiamų žmonių mirtį.

Į Rytus riedėjo šiurpūs traukiniai, Juos lydėjo partijai ištikimi tarybiniai velniai, kai be oro, be vandens, be maisto, pragarišką siaubą kentė vargšai tremtiniai.

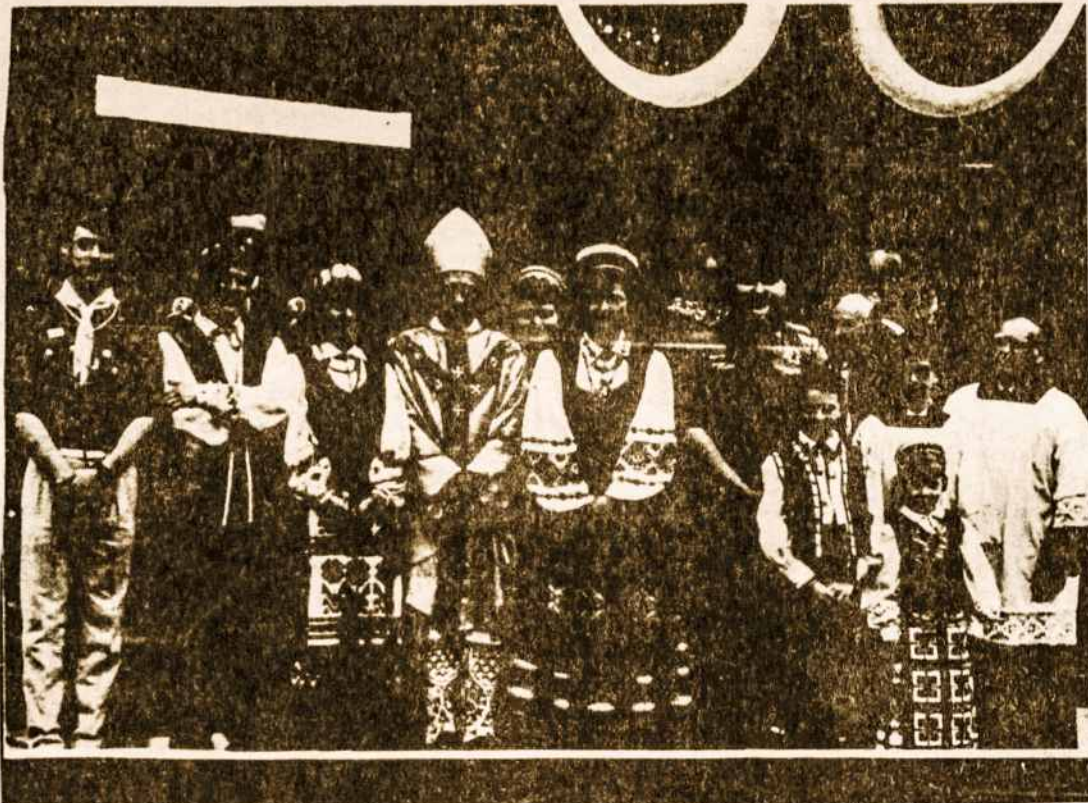
O Viešpatie, Tu, būdamas Galingas, Gailestingas ir Teisus, priimk į Savo Globą juos visus.

Jie mirė smurto kančiose su Viltimi šviesia, kad vėl Dievota ir Laisva bus mūsų Lietuva!

1989 m. birželis išėivijoje

Kinų studentų demonstracijos

Dėl tebesitęsiančių kinų studentų demonstracijų pagrindinėje Pekino Tienanmen aikštėje, Kinijos valdžia buvo priversta pakeisti sovietų kompartijos generalinio sekretoriaus Gorbačiovo iškilmingo priėmimo Pekine programą. Iškilmingas Gorbačiovo sutikimas turėjo įvykti pirmadienį toje pačioje Tienanmen aikštėje, bet demonstruojantiems studentams atsisakius iš aikštės pasitraukti, Gorbačiovo priėmimas siauresniu mastu įvyko Pekine aerouoste, už 25-kių kilometrų nuo sostinės. Dėl vykstančių demonstracijų turėjo būti taip pat pakeistas Gorbačiovo maršrutas Pekino gatvėmis ir atidėtas pirmasis susitikimas su Kinijos prezidentu didžiuosiuose liaudies rūmuose netoli Tienanmen aikštės. Aikštėje nuo šeštadienio bado streiką vykdo apie tūkstantį kinų studentų, reikalaudami reformų pravedimo, daugiau laisvės ir demokratijos. Prie badaujančiųjų prisidėjo kelios dešimtys tūkstančių kitų studentų ir cilinių piliečių, paremdami badaujančiųjų reikalavimus. Kinų valdžios atstovų ir milicininkų pakartotini kvietimai, kad studentai ir kiti žmonės apleistų aikštę, liko neišklausyti. Mes anaipol nenorime sutrukdytų sovietų ir kinų viešūnių susitikimo, pažymėjo vienas studentas: priešingai - norėjome, kad Gorbačiovas būtų aikštėje sutiktas ir išgirstų mūsų reikalavimus. Gorbačiovo vizito proga aikštės viduryje ant aukšto stiebo buvo iškelta Sovietų Sąjungos raudona valstybinė vėliava. Studentai ją nuleidė, iškėlė ant stiebo milžiniškus transparentus su užrašu: BADO STREIKAS. LRTV

Ilgametė okupacija sužalojo Lietuvos žmogų

Labai sunku pasekmes atitaisyti

I Mes dažnai skelbiame žinias apie okup. Lietuvoje sugriautus, išniekintus, uždarytus šventovių pastatus, bet rečiau rašome apie dvasiniai palaužta, suniokota bei sužalotą Lietuvos žmogų, kuris daugeliu atveju buvo prarastas. Prarasta tegu ir nevisiškai, jaunoji karta. Nuo 1944 metų tikintieji buvo išstumti iš viešojo gyvenimo. Jų religinė praktika turėjo ribotis bažnyčios sienomis, šventoriumi ir iš dalies kapinėmis, nors ir čia laidojimas su religinėmis apeigomis buvo griežtai reguliuojamas, varžomas. Lietuvos žmogų sužalojo ne tik baidi kolektivizacija, kolchozinės baudžiosios įvedimas bet ir visos kitos valstybinės prievartos priemonės: sąžinės, religijos ir kitų laisvių atėmimas, beatodairiškas ateizmo prievartinis brukimas, sovietinė mokykla, jaunimo organizacijos, spauda, knygos, radijas, televizija. Kolchozininkas, tarnautojas, amatininkas, norėdamas gyventi ir nemirti badu, išsilaukioti savo žemėje ar darbe, turėjo išmokyti meluoti, apgaudinėti, vogti, vienaip kalbėti, kitaip galvoti, dar kitaip daryti.

Labai didelį ir skaudų bandymą turėjo Bažnyčia. Religija paskelbta „opiumu liaudžiai“, „prietarais“. Keturi iš penkių vyskupų buvo įkalinti, kas trečias kunigas suimtas, kalintas, ištremtas, nužudytas. Likviduotos visos katalikiškos institucijos: mokyklos, laikraščiai, knygų leidyklos, uždarytos religinės organizacijos, bažnytinės brolijos, visi vienuolynai, trys iš keturių kunigų seminarijų, nusavintos ir dažniais atvejais sunaikintos bibliotekos. Tačiau Bažnyčia kantriai kentėjo ir liko vienintelė institucija, kuri negarbino nei diktatoriaus, nei jo režimo, nenusilenkė jam, kaip kitados Kristus nelabojai užkeltas ant aukšto kalno.

Stalinui mirus padėtis kiek pasikeitė, bet labai mažai, ir vėliau buvo valdžios daroma viskas, bak Bažnyčia liktų susitingusi, ištikima režimo tarnaitė, vykdytų jos įsakymus. Įvairūs Bažnyčios apribojimai liko ir ligi šių dienų, nors praktiškai jie mažiau taikomi. Kitaip tariant, kardinolo V. Sladkevičiaus patarta bažnytinė hierarchija ėmė drąsiau elgtis ir reikiamus sprendimus daryti savo nuožiūra.

Dabar prieš akis stovi be galo didelis uždavinys: atkurti, atstatyti sužalotą Lietuvos žmogų. Čia daug gera turėtų padaryti Bažnyčia, bet ir ji turi labai daug sunkumų, o svarbiausia — nėra reikiamo dvasininkų skaičiaus. Tiesa, gražinami kai kurių atimtų bažnyčių pastatai, leidžiamos atkurti kelios parapijos (tokių objektų Lietuvoje minima apie 30). Tai svarbūs dalykai, bet dar ne viskas. Ką

Bronius Kviklys
Mūsų specialus bendradarbis Cikagoje

reiškia šventovių sienos, jeigu šiandieną iš 630 veikiančių parapijų nė vieno kunigo neturi net 150 bažnyčių. Iš viso Lietuvoje dabar tėra 686 kunigai, kad dabar padidėjo praktikuojančių katalikų skaičius, bet toks mažas kunigų skaičius negali jų aptarnauti. Juk reikia tikinčiuosius mokyti pačių elementariausių religinių teisių, net esminių katalikų katekizmo dalykų. Reikia pasiruošti turingesniems pamokslams, nes dabar bažnyčias gali laisvai lankyti ir intelektualai. Tikintieji vis dažniau nori priimti sakramentus, tuoktis bažnyčioje, čia krikštinti savo vaikus, juos konfirmuoti, šauktis dvasininko sunkios ligos atveju, tačiau ar gali mažas kunigų skaičius jų prašymus patenkinti?

Gerai, kad į talką atkurti sužalotą Lietuvos žmogų ateina organizacijos. Steigiasi skautai, ateitininkai, gedimainiai, įsikūrė Vysk. M. Valančiaus Blaivybės sąjūdis, pradėjo veikti Lietuvos Katalikų moterų labdarybės draugija „Caritas“, IV.15-16 dr. jos suvažiavimo metu Kaune dalyvavo 4,000 asmenų, jų tarpe 1,300 atstovių. Vienur kitur yra įsisteigę religijos klubai, bet tai tik šaukštas vandens kibire: tiek daug visko trūksta, nes sužalotą žmogų daug sunkiau pagydyti, kaip jį sugadinti.

Akys tad nukrypsta į instituciją, kuri ruošia naujus dvasininkus. Tai Kauno tarpdiecezinė kunigų seminarija ir prie jos veikia Teologijos fakultetas. Malonu pastebėti, kad apie šią instituciją daug žinių pateikė „Aušrinė“ Nr. 1, jaunimui skirtas „Atgimimo“ priedas. Ten paskelbtas dviejų žurnalistų pokalbis su penkiais klierikais ir ilgesnis apžvalginis rašinys „Kauno kunigų seminarija — fenikso istorijos gaisruose“. Autoriai nurodo, kad ši seminarija buvo įsteigta 1622 m. Varniuose, 1864 m. perkelta į Kauną. Ilgą laiką seminarijai stigo lietuviškos dvasios. Čia jie primena tris dvasininkus — Borovskį, Kryškijoną, Žengolavičių, kurie „lenkiškumo propagavimą seminarijoje laikė savo svarbiausiu uždaviniu, ir jaunųjų kunigų tautinis sąjūdis jiems buvo „litvomanija“, Bažnyčios griovimas. „Kasdieninės maldos, konferencijos bei įvairūs skaitymai seminarijoje buvo atliekami lenkų kalba. Klierikai buvo raginami net tarpusavyje bendrauti lenkiškai, nes „sarmata“ klierikams kalbėti lietuviškai?.

Čia jie iškelia prel. J. Maciulevičių-Maironį, seminarijos rektorių (1908 m.), seminarijoje sujungusį dvi vertybes: tikėjimą ir gimtąjį žodį. 1926-1940 m. bėgyje seminarijoje ruošėsi kunigystei 3076

auklėtiniai, kasmet viduniškai joje būdavo po 205 klierikus. Bet okupantai nusiaubė seminariją. Ypač tuo metu daug rūpesčių turėjo rektorius vysk. V. Brizgys. Vokiečių okupacijos metu seminarija buvo vėl atkurta prieš vokiškų nacių valią. Pokario metais seminarija vėl buvo labai kietai spaudžiama. Religinių kultų įgaliojimas L. Pušinis pranašavo, kad už metų kitų iš R.K. Bažnyčios Lietuvoje liks tik „ragučiai ir nagučiai“. 1948-1949 m. mokslas seminarijoje vyko masinių trėmimų, suėmimų, grasinimų sąlygomis. Net paskaitų metu į auditorijas įsiverždavo enkavedistai, rinkdami sau aukas. Klierikų skaičius buvo sumažintas net tik ligi 25. Turtinga retomis knygomis bei rankraščiais seminarijos biblioteka (100,000 tomų) sunaikinta, 1949-1951 m. į gulagą pasiūsta 7 profesoriai. Ypač terorizavo NKVD pulkininkas Danielius Todesas (mirė pereiniais metais). per 20 pokario metų pasikeitė net 7 rektoriai. Vis dėlto 1945-1982 m. Kauno kunigų seminarija išleido 446 kunigus. Dabar joje mokosi 143 klierikai, iš jų 46 1-jame kurse. Tačiau trūksta kvalifikuotų dėstytojų, patalpų. Klierikai gyvena bendrabutyje po 4-5 viename kambaryje. Dar nėra duomenų, kiek atsiras naujų klierikų ir kai bus išspręstas patalpų atgavimo klausimas.

Taigi seminarijai reikia visomis išgalėmis padėti. Teko girdėti, kad keli mūsų išeiviai kunigai vyksta į Lietuvą paskaitų skaityti seminarijoje.

Baigsime Kunigų seminarijos klierikų - Juliaus Sasnauko, Jono Vailionio, Gintaro Vitkaus žodžiais: „Gyvenkime, aukokimės, brskime ir turėkime Viltį Kauno kunigų seminarija ruoš ir leis į pasaulį ne kulto tarnais tituluojamus samdinius, bet atsakomybės jausmu ir auka galinugus kunigus, dvasios vadus“.

Vengrija ir Lenkija atsikrato komunizmo

Įdomūs, neįprasti dalykai vyksta tose valstybėse. Pats komunistų partijos vadas Karoly Grosz prisipažino, kad komunistų partijos valdžia Vengrijoje padarė daug klaidų ir kad taip toliau negalima tęsti. Parlamentas leido steigti kitoms partijoms, nes sako konkurencija tarp partijų gali tik į gerą išeiti.

Lenkijoje tuo tarpu Solidarumo vadai, kurie daug metų iškentėjo kalėjimuose, buvo pakviesti deryboms su tais, kurie juos uždarė į kalėjimus. Sakoma, kad buvę kaliniai ir jų kaltintojai pasisveikino vienas su kitu ir pradėjo tartis, kaip išgelbėti kraštą iš ekonominės krizės. Solidarumas būsiąs įteisintas.

Pačioje Rusijoje irgi eina aštrūs debatai tarp ekonomistų ir politikų, kai kurie jau net pradėjo kritikuoti Morską ir reikalauja duoti ūkininkams žemės ir leisti prekybininkams laisvai prekiauti. Siūloma imti pavyzdį iš Vengrijos. Bet yra ir kitokių nusistatymų, ypač yra kritikuojamos Pabaltijo valstybės, kurios teisę į privačią nuosavybę įrašė net į savo konstitucijas. Taipgi prisibijoma, kad per rinkimus į Aukščiausią Sovietų Tarybą pabaltiečiai išrinkt nacionalistus-deputatus, kurie, atvykę į Maskvą per posėdžius, gali pridaryti visokių „šunybų“.

Ivykiai

Trys ginkluoti vyrai pagrobė 10 metų mergaitę Marisa Wong iš tėvų namų Auskiniame Pajūryje ir pareikalavo iš jos tėvų du milijonus dolerių. Mergaitės tėvus, turtingus kiniečius, paliko surištus. Išvedant mergaitę, banditai pasigrobė brangenybių, ir šiek tiek pinigų. Po 16 valandų mergaitė buvo išlaisvinta ir keturi grobikiai buvo areštuoti.

I zraelio kareiviai areštavo 250 arabų Gaza Strip zonoje. Mažiausia 22 Palestiniečiai buvo nušauti ir sužeisti.

Maskva. Susidūrė su prekiniais traukiniais Sovietų Kazachstane-sostinėje Alma Ata. Vienas iš traukinių buvo pakrautas su labai smarkiai degančia medžiaga-propane, kilo gaisras su sprogomais, uždegė kelis fabrikus, sudegino 13 gyvenamųjų namų ir žuvo nežinomas skaičius žmonių.

Szeged-Vengrija. Apie 400 vadovaujančių vengrų reformistų turėjo konferenciją ir pareikalavo atšaukti politinius nusikaltimus buvusiam prezidentui Imre Nagy, kai jis vadovavo sukilimui prieš Sovietus 1956 metais.

Lyons. Maždaug 100 įvairių gyvulių pavogė iš laboratorijos, kur buvo daromi tyrinėjimai dėl įvairių ligų, įskaitant Aids. Vagys pasivadino save Noahs Ark - gyvulių globos draugai.

Marathono bėgimą iš Sydney į Melbourną laimėjo 37 metų David Standeven iš Pietų Australijos. Atstumą virš 1000 kilometrų nubėgo per 13 valandų 55 minutes ir 13 sekundžių. Jis apalpo peržengęs kelionės liniją ir buvo nuvežtas į ligoninę.

Iranas. Ayatoll Khomeini 86 metų amžiaus turėjo operacija dėl kraujavimo viduriuose.

Amerika susirūpino, kai Indija sėkmingai išbandė vidutinio veikimo spindulio balistinę raketą.

Arabų Lyga, kuri dabar posedžiauja Maroke svarsto ar pripažinti Izraelio valstybę.

Hobartas. Gegužės 13d. Tasmanijos rinkimus į parlamentą Liberalų partija su savo lyderiu ir premjeru laimėjo 17 vietų (turėjo 19). Darbo partija laimėjo 13 vietų (turėjo 14) ir nepriklausomi „žalieji“ laimėjo 5 vietas (turėjo 2). Po ilgų derybų kas sudarys valdžią, pagaliau liberalų lyderis ir buvęs premjeras Robin Gray naujom premjero pareigom prisiekė gegužės 29d. ir formuoja naują ministrų kabinetą.

Canberra. Gegužės 15d. iškilo staigmena, kai Liberalų partijos lyderis Mr. John Howard prarado vadovavimą, liberalų parlamentarai 44-27 balsais nauju vadu išrinko anksčiau buvusį lyderį Mr. Andrew Peacock. Mr. Howard du kartus buvo pralaimėjęs Federalinius rinkimus. Ar naujasis Liberalų partijos lyderis atves liberalus į valdžią - parodys ateitis. kai 1974 m. Darbo partijos ministras pirmininkas Mr. Whitlam Pabaltijo valstybės: Lietuvą, Latviją ir Estiją pripažino de jure Sovietų Sąjungai, tai 1975 m. nuvertus Darbo partijos valdžią ir perėmus Liberalų partijai, Mr. Andrew Peacock buvo paskirtas užsienio reikalų ministru ir savo pačiu primuoju veiksmu atšaukė de jure Lietuvos, Latvijos ir Estijos pripažinimą Maskvai.

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mioldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siūsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$25. Kituose kraštuose \$30. Atskiras numeris 50c. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$1.50. Nuolatiniams skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisyti savo nuožiūra.

Published by Dr. Pranas Daukns
18 Henry St., Kensington 3031
President of the Lithuanian
Catholic Federation

Popiežius Jonas II vertina 10 savo pontifikato metų

L. Tulaba

Grįžtant iš paskutinio savo lankymosi Afrikoje Jonas Paulius II suteikė pasikalbėjimą žurnalistui Gian Granco Svidercoschi. Pasikalbėjimas vyko lėktuve ir buvo atspausdintas gegužės 9d. laidoje dienraštyje „Il Tempo“.

Sv. Tėvas pasikalbėjimo eigoje davė apžvalgą savo pirmųjų 10 metų pontifikato veiklos. Kalba prasidėjo nuo apaštaliųjų Kristaus Vietininko kelionių po visą platųjį pasaulį. Jo Šventenybė pastebėjo, jog pradžioje jis nebuvo apsisprendęs keliauti. Visa nusprendė Dievo Apvaizda. Puebloje, Meksikoje turėjo vykti Pietų Amerikos vyskupų konferencija. Į ją buvo kviestas popiežius Paulius VI, bet jis 1978 rugpjūčio mėnesį mirė. Konferencija buvo atidėta, kad naujasis popiežius galėtų joje dalyvauti. Deja, ir naujai išrinktas popiežius Jonas Paulius I greitai buvo pašauktas amžinybėn. Teko tad jam, popiežiaus Liuciani įpėdiniui, vykti į Pueble konferencija, kuri buvo itin svarbi dėl įvairių socialinių problemų labai aktualių Lotynų Amerikoje. Buvo nuspręsta vykti. Ir ši kelionė pasirodė providenciali. Nes buvo pasinešimų, kurie galėjo išvesti iš tikrojo kelio. Panašiai, kaip vėliau atsitiko su tokia tai „Išlaisvinimo teologija“.

Antra kelionė buvo į Lenkiją. Jos norėjau, kad galėčiau dalyvauti Sv. Stanislovo 900 metų jubiliejuje. Nebuvo lenga tai įvykdyti dėl politinių to meto aplinkybių. Iki šiolei nebuvo tačiau galima aplankyti kitus kraštus į Rytus nuo Lenkijos. Nėra negalima, kad su visais pasikeitimais, kurie dabar ten vyksta, gal ir susidarys sąlygos apsilankyti ir ten. Visa yra Dievo Apvaizdos rankose.

Neturėjo pradžioje jokios kelionių programos. Visa vyko daugiau pripuolamai. Lėmė sąlygos ir aplinkybės. Ilganiui tačiau pasidarė sudėtinė apaštališkos veiklos dalis. Vis labiau darėsi aišku, kad tai įeina naudingai į išganyto planą, prisideda prie tikėjimo sustiprinimo žmonėms, ir prie tampsnių santykių palaikymo su įvairių kraštų episkopatais. Rezultatai lankymosi pasirodė

neabejotinai pozityvūs. Tikintiesiems yra dvasinis atsinaujinimas. O vyskupams plati galimybė bendrauti tiesioginiai su Kristaus Vietininku, sprendžiant įvairias sielovados visuotines ir lokalines problemas. Šitai davė didesnę galimybę išlyginti besireiškiančius kraštutinumus iš kairės ir dešinės. Juk po Vatikano II Susirinkimo atsirado, kurie norėjo eiti toliau liberalizmo keliu, reikalaudami net III Vatikano Susirinkimo; kai tuo tarpu kiti su arkiv. Lefebre priešakyje baiminosi dėl Vatikano II tariamų neleistinų naujūmų. Kelionės leido parodyti, kad Bažnyčia nesileidžia traukiama nei į kairę, nei į dešinę, o eina Evangelijos ir Tradicijos nubrėžtu keliu.

Kelionės leidžia turėti tiesioginių ryšių su kitų konfesijų atstovais, o taip pat su politiniais kraštų vadovais: išgirsti kitų mintis ir pasakyti savąsias. Nėra jokios abejonės, kad atsilankymas exkolonialiniuose kraštuose žadina ne tik religinį, bet ir tautinį žmonių nusiteikimą ir kelia kultūrinį gyvenimą. Todėl lankydamas šiuos kraštus turėjau progos džiaugtis, matydamas, kad šie naujieji kraštai, nors dar ir netobuloje santvarkoje, turėjo progos pasirodyti esą nepriklausomi ir savarankūs. Šios kelionės pastūmėjo rašyti encikliką „Solicitudo rei socialis“, kurioje stengiausi priminti ir pabrėžti, jog reikia respektuoti visų tautų siekimą būti nepriklausomomis ir praturtinti žmoniją sava laisvai besireiškiančia tautine kultūra.

Jo Šventenybė pripažino, jog gerai žino, kad yra, kurie dėl reiškia kritikos: teigia, kam ta pompa? kam popiežius gaišta tiek laiko? geriau, kad sėdėtų Vatikane ir daugiau dialogautų, siekiant sėkmingesnių ekumenizmo rezultatų. Į šiuos ir kitus priekaištus Kristaus Vietininkas atsako, pabrėždamas, jog jis kasdien dialoguoja, ir tai ne tik Vatikane, bet ir keliaudamas.

Į klausimą, - kaip vertina šią keliaujančio popiežiaus pirmųjų 10 metų veiklą - Jonas Paulius II atsakė, jog koks nors bendras vertinimas nėra įmanomas, kadangi visa yra vyksme. „Eisiu pirmyn, -

pabrėžė sv. Tėvas, - kol Apvaizda teiks man jėgų. To reikalauja iš manęs Bažnyčia. Tam įpareigoja Susirinkimas. Pagaliau visa nusprendžia dieviškoji Apvaizda“.

Krikščioniškųjų bažnyčių atstovų ekumeninis susirinkimas

Bazelyje, Šveicarijoje, prasidėjo visų Europos krikščioniškųjų Bažnyčių atstovų ekumeninis susirinkimas, tema „Taika teisingume“. Susirinkime dalyvauja apie septynis šimtus delegatų, atstovaujančių šimtas aštuoniolikai stačiatikių, anglikonų ir protestantų religinių bendruomenių ir Katalikų Bažnyčiai. Katalikų delegatų yra iš viso 350, tarp kurių Milano kardinolas Martini ir popiežiškiosios Teisingumo ir Taikos komisijos pirmininkas kardinolas Etchegaray. Tarp katalikų delegatų Bazelio ekumeniniame susirinkime dalyvauja ir septynių asmenų Lietuvos katalikų delegacija, kurią sudaro Kauno arkivyskupo pagelbininkas vyskupas Vladas Michelevičius, Lietuvos vyskupijų liturginės komisijos pirmininkas kun. Vaclovas Aliulis, Panevėžio dekanas Juozapas Antanavičius, „karitietės“ Olga Kazilienė ir Jadvyga Stanelytė ir katalikų spaudos darbuotojai Vytautas Ališkauskas bei Petras Kimbrys. Ši delegacija, tačiau, nėra vienintelė atstovaujanti Lietuvai: Bazelio susirinkime dalyvauja taip pat ir lietuvių evangelikų-liuteronų atstovai - vyskupas Jonas Kalvanas, ir jo sūnus - pasotrius J. Kalvanas jaunesnysis. Lietuvos katalikai suvažiavime nedarys pranešimų, bet dalyvaus posėdžiuose bei diskusijose, bendrose pamaldose ir kituose suvažiavimo rėmuose įvyksiančiuose renginiuose. Svarbiausias Bazelyje prasidėjusio ekumeninio susirinkimo uždavinys yra - aptarti taikos, teisingumo ir Dievo kūrinijos apsaugojimo problemas. Nutarimai šiais klausimais bus suformuluoti baigiamajame dokumente. Plati ekumeninio susirinkimo programa ir kilnios rengėjų intencijos leidžia tikėtis, kad šis pirmas tokio plataus masto renginys suartins Europos krikščionis ir Bažnyčias.

Varniuose atidengtas paminklas partizanams

(New Yorkas, 1989 gegužės 10 LIC) Varniuose sekmadienį, gegužės 7d. atidengtas ir pašventintas pirmas Lietuvos paminklas žuvusiems partizanams pagerbti, praneša Lietuvių Informacijos Centras. Išskilmė įvyko Lietuvos laisvės lygos Teisių skyriaus iniciatyva.

Paminklas žuvusiems partizanams atminti pastatytas prie buvusios NKVD būstinės kur sakoma, kad užkasta apie 200 Lietuvos partizanų lavonų. Paminklas iš marmuro, ant jo Vyčio kryžius, Gedimino stulpai, ir užrašas: „Žuvusiems už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę 1944-1954 metais“. Pasirašo „Laisvės siekianti tauta“.

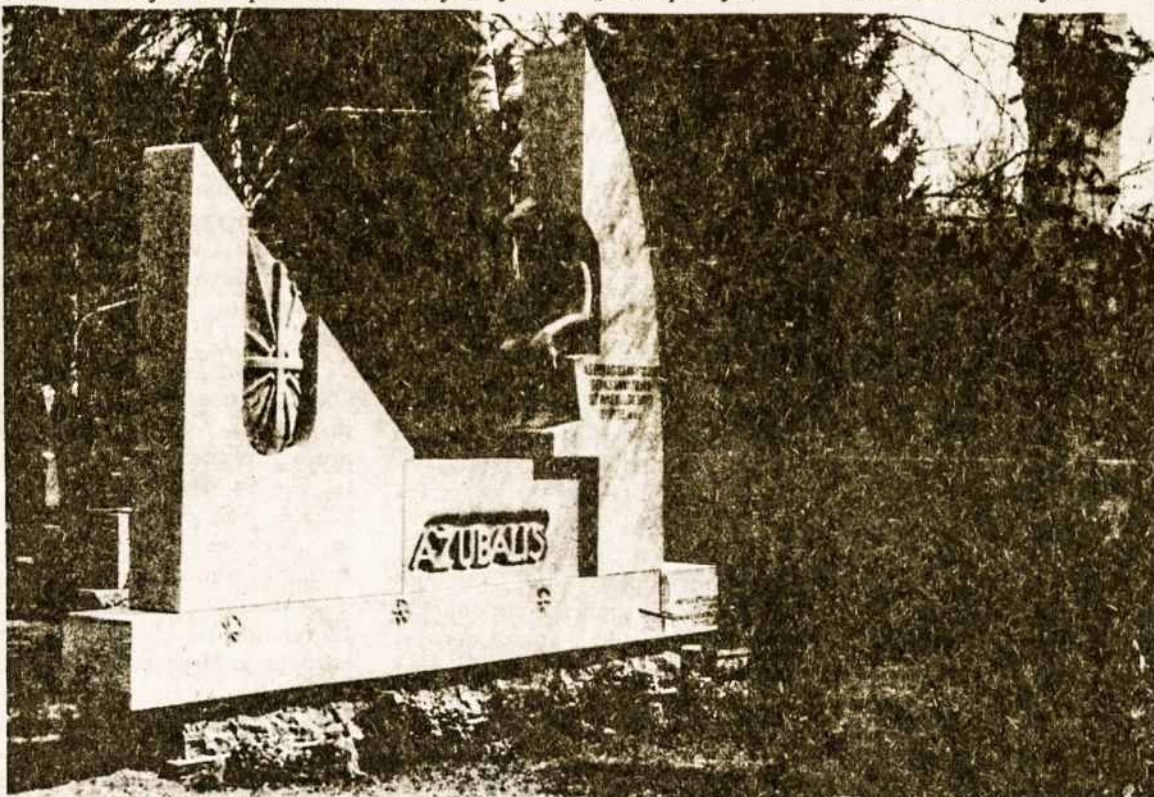
Išskilmėse dalyvavo apie 3,000 suvažiavusių iš Vilniaus, Kauno ir kitur. Anot minėjime dalyvavusio Lygos vado Antano Terlecko, Telšių vietinė valdžia baugino apylinkių žmones. Buvo nuplėšiami kvietimai, įspėjimus gavo mitingo organizatoriai, paminklo architektas Alfonsas Prišmantas bei Telšių katedros vikaras Budrius, kuris paminklą pašventino. Jam liepta gegužės 11d. prisistatyti į Telšių prokuratūrą pas tardytoją Lukauską.

Prieš paminklo atidengimo ceremoniją, pasak Terlecko, vietos valdžia sušaukė kontramitingą, kuris turėjo nuspręsti paminklo likimą. Jį organizavo Varnių vykdomojo komiteto pirmininkas Juozas Salaševičius. Tačiau, atrodo, kad protestuojančių prieš paminklo statymą neatsirado, o į atidengimą atvyko tik keletas trukdžiadarių. Paminklo atidengimo išskilmėi milicija netrukdė.

Mitingui pirminkavo Jaroslavas Banevičius, Kauno tremtinių klubo pirmininko pavaduotojas, kuris savo kalboje pabrėžė, kad susirinkusieji neatvyko suvedinėti sąskaitų su stribais ir kitais, koloborantais, tačiau būtina atstatyti istorijos tiesą ir pagerbti partizanų atminimą. Mitinge kalbėjo buvę partizanai Steponas Bubulas, Juozas Remeikis ir Leonas Laurinskas, taipogi buvusios politinės kalinės Irena Einikienė ir Jadvyga Aleksandrevičiūtė, kuri skaitė savo eiles. Kalbas pasakė Arnas Taujanskas iš Laisvės lygos Kauno skyriaus, Leonardas Vilkas iš Laisvės lygos universiteto skyriaus, Lietuvos demokratų partijos atstovas Boleslovas Bilotas, Stasys Buškevičius iš Jaunosios Lietuvos, poetas ir aktorius Kęstutis Genys.

Ateinantį šeštadienį, gegužės 13d. Igliaukoje, kur palaidota 19 partizanų, irgi numatyta atidengti paminklą jų atminimui pagerbti.

(LIC)

Anapilio įsteigėjo kun. PETRO AZUBALIO paminklas jo įkurtose Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje Nuotr. St. Dabkaus

Talinas. Prancūzijos žinių agentūros pranešimu gegužės 14d. Estijos sostinėje Taline posėdžiavo naujai sudaryta Pabaltiečių asamblėja su 350 delegatų ir paskelbė sudarant „Pabaltiečių kelią“ - ekonominę, politinę ir kultūrinę autonomiją, sudaryti ryšį tarp Rytų ir Vakarų. Šių Pabaltijo tautų teisei paskelbė šešis dokumentus.

Rusai nustojo juokauti. Anksčiau jų propaganda skaudino lietuvių ausis ir širdis su pasakom apie lietuvių tautos išlaisvinimą ir krašte padarytą pažangą, aišku, dėka okupanto. Dabar, kai mes patys pradėjome reikalauti tikros, ne komunistinės laisvės, jie rūsčiai grasina, kad neperžengtumėm jų kantrybės pasibaigimo ribas - vadinamas raudonąja linija, kad nemėgintumėm palikti didžiosios sesės Rusijos dėl ieškojimo gerovės vien mūsų tautai. Tai, pagal Maskvą, yra egoistiškas ir ekstremistiškas elgesys, kurio ji netoleruosianti.

Ribbentropo-Molotovo pakto okupantas nenori prisiminti. Sako, net nerandą jo originalo. O ką kalbėti apie jo teisinę pusę. Jokios neturi. Ok. krašto spaudoje pasirodė tiek straipsnių apie Lietuvos „išlaisvinimą“, „prašymą priimti į sovietinių tautų šeimą, Dekanazovo suorchestruotus rinkimus, kad sovietų valdžia neturi kaip toliau meluoti. Tylėdama ji prisipažįsta, kad yra pagrobusi Lietuvą ir Pabaltijį savo imperialistinių jausmų vedama.

Bet mūsų paleisti Maskva nė negalvoja. Viena, tai būtų imperijos, nors ir nežymus, sumažėjimas. Antra, tie lietuviai ir jų broliai latviai su estais geriau dirba, geriau moka susiorganizuoti ir padeda didžiajai tinginių tautai socialiai pavalgyti. Pabaltiečių reikia kaip oro Gorbachevo reformom, kurios tik Pabaltijį turi vilties padidinti gamybą. O atvažiuoti vasaroti ir teršti Baltijos jūrą, jau pasidarė visų KGB agentų, partiečių ir generolų tradicija. Primityviems rusams net ir suvargintas Pabaltijis atrodo Vakarų Europa. Kaip leisi atsiskirti tokiai imperijos daliai, nors ir nelegaliai okupuotai?

Politbiūras ir Gorbachevas nesnaudžia. Galvoja ir ieško kelių, kaip įlegalinti Pabaltijo okupaciją. Tam reiktų, kad nauji Paleckiai, Liudos Giros ir kitokie Lietuvos išdavikai atnaujintų uniją su Rusija, pasirašydami kokį gudriai suredaguotą dokumentą ar nubalsuodami už mūsų krašto pasilikimą prie Sovietų Sąjungos. Yra keistų dalykų. Vienas iš jų, kad gandai apie tokius planus pirmiau pasiekia Australiją negu pačią

Ką veikia mūsų priešai

Lietuvą. Pagal juos, tuos gandus, dar šią vasarą būsią mėginama sutvirtinti tokiu būdu grandinę laikančią Lietuvą pririštą prie Rusijos.

Pracitą karą Maskva mums gražino Vilnių, kad ir pildydama Hitlerio pageidavimą. Atsidėkodami įsileidom, tai yra buvom priversti įsileisti, Raudonąją Armiją į Lietuvą. Atsitiko, kaip Pupų Dėdes dainelė: „Vilnius mūsų, o mes rusų“. Reiktų manyti, kad ir šį kartą Maskva kuo nors mus norės suvilioti. Apie tai dar galvoja. Mat reikia, kuo mažiau duoti, kad kuo didesnė ta „dovana“ atrodytų ir kaip galint stipriau mus pririšti prie didžiosios Rusijos, kuri bankrotuoja ir reikalinga pagalbos.

Iš anksto yra aišku, kad Maskvai bus reikalingi kvisingai, kurie mus išduotų tautos vardu. Ar tai bus vietinė kompartija ar Maskva mėgins to atsiekti per įfiltruotus savo agentus pačiam Sąjūdy, to tai neteko dar sužinoti. Tik tai turėtų įvykti šią vasarą. Mat, reikalas skubus: reikia tai padaryti prieš laisvam pasauliui pradėdant kalbėti

apie Pabaltijo laisvės reikalą. O beto, vasara, ir dar metų turinčių savo gale devintuką, yra kaip tik rusų politikai laimingiausias momentas. Juk Ribbentropo-Molotovo paktas, kuriuo tiek džiaugėsi Stalinas, kad net kėlė taurę už „malodiec“ Fuererį, irgi įvyko vasarą, 1939 metų. Sąjūdžiui, Brazauskui ir visai lietuvių tautai verta budėti ir neleisti savęs apmauti.

Turim dar vienus kaimynus besapnuojančius, jei ne apie uniją su Lietuva, tai tikriausiai apie Vilniaus prijungimą prie Lenkijos. tokio imperializmu apsvaigusio lenko, kokią teisę Lenkija turi į Lietuvos sostinę, kuri per visą istoriją niekad, išskyrus 20 metų lenkų okupaciją, nebuvo jokia Lenkijos dalis. Nežinos, greičiausiai, ką atsakyti. Nebent aiškintų, kad ten gyveno daug lenkų. Kokių lenkų? Didžiulės imigracijos iš Lenkijos niekad nebuvo. Jei žmonės vartojo lenkų kalbą, tai dėl sulenkėjimo pačių lietuvių. Dabar jie gali išmokti ir lietuviškai, gali toliau kalbėti lenkiškai ir net, jei

jiems taip nepatinka gyventi Lietuvoje, jie gali išsikelti į tikrą Lenkiją, kur vietos yra ir net per daug.

Ką turėtų daryti lietuviai su šitais nepatenkintais „broliais“? Su pašnekesiais ir atsiprašymais nieko neatsieksim. Kad ir ok. Lietuvos gyventojai, jie turi gerbti vietos įstatymus. Ką lietuviai turėtų daryti, tai skubiai kelti savo kultūros ir mokslų lygį, mūsų tautos moralę, vieningumą ir darbštumą, o į lenkus nekreipti dėmesio. Tik planuojant ateities politiką, neturim užmiršti šitų nemalonių kaimynų ir jų galimų priekabių ieškojimo. Privalom apsaugoti teritorijos neliečiamumą su pagalba sutarčių su kitais mūsų kaimynais, ypač Vokietija ir Rusija. Aišku, laisva Lietuva turės ir savą kariuomenę, kuri gali būti maža, bet puikiai paruošta ir tinkamai apginkluota. Šiais laikais ne divizijų skaičius, bet moderniški ginklai ir mokėjimas juos vartoti daugiau nulemia karo eigą.

Aiškliai matom, kad priešų mums netrūksta. Jų turim per daug. O vis tik, gelėsim jų atsikratyti, jei mūsų tauta išlaikys vieningumą ir jos vadai sugebės vesti protingą politiką.

Dr. J. Kunca

Kauno universitetas vėl laukia studentų

Vytauto Didžiojo universiteto atkūrimas subūrė mokslininkus, tiek gyvenančius Lietuvoje, tiek toli už jos, naujam tautos mokslo bei kultūros skrydžiui. 1989 metų balandžio 26 dieną jis susirinko Kaune į mokslinę konferenciją - „Tautinė aukštosios mokyklos koncepcija ir Kauno universitetas“.

1922 metais Kauniškė Alma Mater priėmė pirmuosius studentus, o jau po dešimtmečio jų bei laisvųjų klausytojų turėjo tiek, kiek visi keturi Belgijos universitetai ir beveik dvyk daugiau kiek Ciuricho universitetas ir Ciuricho politchnika (iš Kauno universiteto veiklos atskaitos). Visai dar jaunas universitetas neužligo prilygo viešojoje Europoje pripažintoms aukštosios mokykloms. Tik sudėtingu laikotarpiu jis gimė ir matyt todėl tiek neilgai gyvavo:

sunkiai prislėgė karas, okupacijos, trėmimai...1950 metais Vytauto Didžiojo universitetą piktų užmačių skatinami žmonės padalijo į Politechnikos ir Medicinos institutus, pamiršę gėdą dėl šventvagiškai draskomo lietuviškosios kultūros židinio. Esame pasiryžę jį vėl įpūsti, atgaivinti ir prikelti, nesvarbu, kuriame krašte gyventume - tai vieninga mokslinės konferencijos dalyvių mintis, išreikšta universiteto atkūrimo akte. Jis skelbia nepriklausomą aukštąją mokyklą, užtikrinančią profesoriams ir studentams sąžinės ir pasaulėžiūros laivę, be to įkuria Kaune Pasaulio Lietuvių kultūros, mokslo ir švietimo centrą, kaip vieną iš Vytauto Didžiojo universiteto mokslinių studijų institutų. Tai bus nepriklausoma įstaiga, turinti juridinio asmens teises ir tarsi tiltas jungianti tautos išėviją su broliais ir sesėmis Lietuvoje. Į centro direktorių tarybą buvo išrinkti žinomi kultūros ir mokslo veikėjai: LTSR Mokslų Akademijos viceprezidentas V. Stažutevičius, Kalifornijos universiteto profesorius A. Avizienis, profesorė iš Švedijos L. Baškauskas, Lietuvos kultūros fondo klubo „Aukuras“ pirmininkas, technikos mokslų kandidatas G. Kostkevičius. Antroji Lietuvos humanistinės kultūros šventovė turėtų būti nedidelė, moderni aukštoji mokykla, kuriama pagal geriausius pasaulio standartus, Konferencijoje siūlytų universiteto struktūros naujovių tarpe - žmogaus fakultetas, su ryškia antropologijos specializacija, informatikos fakultetas, kaip vienas pagrindinių, universitetinio profilio ekologijos specialistų rengimas. Neturėtų būti pamiršta estetika, etika, dorovė, moralė, žodžių, toji humanistinė kultūra, kuri buvo dirbtinai išplėsta iš Kauno, palikus jam Techniškojo miesto vardą. Į humanitarinių mokslų fakultetą siūloma įjungti teologiją, kurios dėstymas buvo pertraukus universitete 1931 metais.

Atkurdami dar vieną Alma Mater, siekiame išsaugoti ir toliau puoselėti brangias tautai dvasines vertybes, palaikyti ir išplėsti ryšius su Europa, bendradarbiauti atgimstančio žmogaus dvasios labui, Lietuviškasis Oksfordas turėtų ruošti mažiau, bet gerų specialistų.

Galbūt pasikeis priėmimo į universitetą tvarka, prisiminus senąją, kuomet jokių konkursų bei egzaminų stojant nebuvo. Pirmųjų studentų po ilgos 39 metų pertraukos naujai atkurta unikali mokslo šventovė lauks jau šiemet rugsėjo pirmąją, didžiųjų mokslo metų dieną. Tebus tai dar viena graži dovana atbundančiai Lietuvai, visa savo dvasia, pasak Maironio, paėmusiai arklą, knygą, lyrą.....O gal Kauno universitete laimė kada bandys ir tautiečiai iš tolimojo Australijos kontinento?

Jurga Baltrukonytė Vilniaus universiteto žurnalistikos specialybės studentė

Hobartas

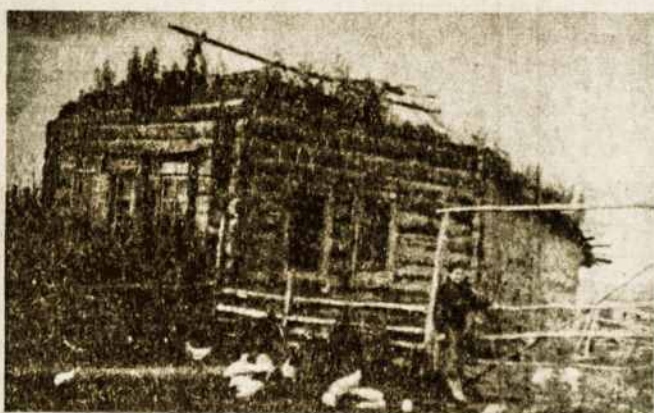
Birželio mėn. 16d. kunigas Juozas Petrauskas atvyksta į Hobartą aplankyti lietuvių bendruomenės narius. Penktadienį, birželio mėn. 16d. dalyvaus Ekumeninėse pamaldose išvežimų minėjime, St. Joseph bažnyčioje Macquarie ir Harringtono gatvių sankryžos kampe.

Šeštadienį, birželio mėn. 17d. aplankys senesnio amžiaus lietuvius jų namuose. Norintieji apsilankymo prašome pranešti S. Augustinavičiui tel. 294704 arba J. Paškevičiui tel. 726360. Taip pat prašome pranešti ar norėsite priimti komunią apsilankymo metu.

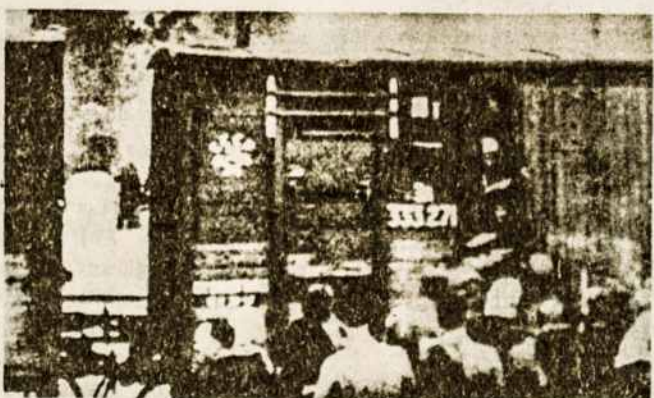
Sekmadienį, birželio mėn. 18d. 12 valandą šv. Mišios šv. Teresės bažnyčioje Moonah. Po šv. Mišių užkandžiai salėje prie bažnyčios. Užkandžius paruoš Bendruomenės Valdyba ir moterų komitetas.

Pirmadienį kunigas išvažiuoja.

Bendruomenės Valdyba

Lietuvių tremtinių lūšnelė Sibire. Čia lietuvių šeima išgyveno 9 metus. Kol stogo nebuvo, lietui lyjant miegodavo po stalu.

Sitokiais vagonais vežė lietuvius į Sibiro tremtį.

Pasikalbėjimas su Sauliu Kubiliu Romoje

(Tęsinys)

I.I. Davis: Darbas kaip matau yra sudėtingas ir drauge labai įdomus. Norėčiau Jus visus pavadinti mūsų ambasadoriais Romoje. Ar turite kokių įdomių įvykių, kuriuos galėtumėte mums papasakoti?

S. Kubilius: Įvykių daug, ypatingai pastaruosiu laiku. Nėra nė vienos nuobodžios dienos. Tiesą sakant, kartais mes pasijuntame kaip neoficialūs Lietuvos konsulato darbuotojai. Mums skaudu, kad negalime daugiau padėti atvykstantiems iš Lietuvos tautiečiams. Mūsų tik maža saujelė, o atvykstančių naujų „emigrantų“ vis gausėja. Norėtumėm jiems pasitarnauti ir juos geriau pagloboti. Bet kaip? Matote, neseniai Romoje lankėsi broliai Tarasevičiai. Šitie jaunuoliai du kartus bandė pabėgti iš Lietuvos. Juos sulaukė prie sienos, kalino ir patalpino į psichiatrinę ligoninę. O žinote, kas juos išlaisvino? Bado štraikas prie Vilniaus katedros pereiną vasarą ir rudenį. Jis buvo įvykdytas dviejų sąžinės kalinių iniciatyva. Jei neklystu, tai buvo Petras Cidzikas ir, berods, Algimantas Andreika. Aišku, prie jų prisijungė daug kitų tautiečių. Šis streikas padarė nepaprastą įspūdį žmonėms. Prisiminkime, kad tada, tik geriau žinomi politiniai kaliniai buvo paleisti. Simtai mažiau žinomų, tų tyliųjų karžygių, dar merdėjo sovietų kalėjimuose, lageriuose ir psichiatrinėse ligoninėse. Šis pirmasis bado streikas sukėlė didelį sąmonėjimo bangą ir nuaidėjo per visą Lietuvą. Bado streikas, ir dar viešas - tiesiog negirdėtas dalykas Lietuvoje! Iš visų krašto kampų tautiečiai suplūdo parodyti savo solidarumą. Žmonės staiga pajuto, kokių rezultatų vieninga akcija gali atsiekti. Taigi, bado streikuotojų dėka, broliai Tarasevičiai buvo išlaisvinti. Po to jie per televiziją pareiškė, kad atsisako Tarybinės pilietybės ir, kad jie save laiko Lietuvos piliečiais. Aišku, Vidaus reikalų ministerija jiems liepė kuo greičiau išsinešdinti, nes tokiems nėra „vietos“ Lietuvoje. Lietuviams patriotams nebėra vietos tėvynėje! Romoje jie išbuvo kokius du mėnesius. Per Vasario 16-tos minėjimą Gintaras Tarasevičius padarė pranešimą apie įvykius Lietuvoje. Paskui jiems pavyko išvykti į JAV. O dabar prieš kokią savaitę, kalbėjau su jų tėveliu ir sesute. Ir jie turėjo pasitraukti iš tėvynės. Šiuo metu Romoje yra Vaškevičių šeima. Dalius Vaškevičius yra jaunosios kartos atstovas, Lietuvos Demokratų partijos narys. Šiandieną čia susipažinote su ponia Krukovskiene. Jos vyras buvo Romoje pereiną metų gale. Nestokojame naujų „emigrantų“ iš Sovietų Sąjungos. Jais daugiausiai rūpinasi Tolstojaus fondas ir suteikia šokią tokią pašalpą. Mūsų tautiečiams reikėtų daugiau padėti. Jie jaučiasi vieniši. Dažnas jų nori bent lietuviškai pasišnekėti - juk itališkai nemoka papasakoti savo bėdas ir sužinoti, kad darosi Lietuvoje.

Daugumas gyvena baisioje nežinioje. Kas bus rytoj? Kuris kraštas juos priims? O JAV ne visus taip lengvai priima ir patekti ten darosi vis sunkiau., pavyzdžiui, Romoje gyvena šešis mėnesius Ričardas Blažys. Amerikiečiai jam

dar vis neduoda įvažiavimo leidimo. Mes stengiamės, kiek sąlygos leidžia, jiems padėti ir moraliniai paremti. Tačiau trūksta ir žmonių ir finansų tokia veiklai. Kreipėmės į BALFĄ. Dėja, BALFAS toli Amerikoje. Jei nors vienas jo skyrius būtų Europoje... O dabar, kai šitie nauji atvykėliai netenka pašalpos iš juos remiančios organizacijos (daugiausiai tai atsitinka kai jie ilgai negauna vizos), tai ką jiems daryti? Vietiniai įstatymai draudžia dirbti ir užsidirbti pragyvenimą. Neseniai Romoje buvo pabėgėlis iš Lietuvos Romanas Vaiciekauskas. Turėjo savo pasą, bet kaip pabėgėlis, neturėjo vizos. O jei neturi vizos, neturi teisės prašyti finansinės paramos. Tiesiog užburtas ratas. Tokiems nelaimingiems išsivijęs lietuviai galėtų padėti atsiųsdami afidevitą. Nes jei pabėgėlis negauna politinio kalinio teisių, tai pateikti į JAV beveik neįmanoma.

I.I. Davis: Girdėjau, kad Sovietų įstaigos daro sunkumų keliauninkams į Romą.

S. Kubilius: Taip. Pats žymiausias atvėjis buvo su kardinolu Sladkevičium. Pirmoji jo kelionė Romon, po paskyrimo kardinolu, buvo su nuotykiiais. Iki beveik paskutinės dienos jam nedavė bilieta, o paskui tik iki Milano. Lėktuvo reisas baigėsi Milane, o kardinolas dar tą pačią dieną buvo laukiamas iškilėse Romoje. Kardinolui dar ir jį lydintiems vyskupui susidarė labai nemaloni padėtis. Problema buvo išrišta dėka Milano archiepskupo, kardinolo Martini intervencijos. Jis sumokėjo už bilietus ir suorganizavo skrydį į Romą.

Taigi, kaip matote, prie oficialaus darbo ir pareigų Vatikano radijo stotyje, turime ir neoficialių, tai kūrybai nelieka daug laiko. O su šeima ir ir dukrele Severija Laisvūne irgi dalinuosiu laisvalaikiu. Kuriu, rašau. Pereitų paskutiniame „Aidų“ numeryje buvo atspausdinti naujaisi mano eilėraščiai. Tačiau turi prisipažinti, kad nedaug rašau ir nelabai prisipiriu juos pasiųsti į spaudą. Be to yra dar ir kita priežastis. Mano

darbas, labai įdomus, bet reikalauja kruopštaus faktų surinkimo ir paruošimo transliacijom. O kūryboje reikia atsitolti nuo tiesioginių gyvenimo įvykių ir palikti į kitą dvasinę sferą, klajoti, mąstyti ir jausti. Patenku į darbo ir kūrybos sankryžą, iš kurios nelengva išsilaisvinti. Mano kūrybos nedidelis pluoštas, kokia 20 eilėraščių atspausdinti „Ateities“ leidyklos spausdinyje. Tai keturių jaunų išsivijęs poetų poezijos rinkinys. „Draugo“ kultūrinis priedas yra spausdinęs mano eilėraščių, bet „Metmenims“ nesu dar pasiuntęs. 1987 m. Lietuvoje „Pergalės“ žurnale buvo recenziją apie šiapus ir anapus Atlanto gyvenančius poetus. Ir mane paminėjo bei atspausdino vieną eilėraščių. Džiaugiuosi, kad pagaliau galime kiek laisviai vieni kitiem ranka paspausti. Lietuva yra mūsų tėvynė ir tėvonija. Gaila tik, kad ji vis dar velka Sovietų okupacijos jungą.

I.I. Davis: Ačiū, Sauliau, už pasikalbėjimą.

Isolda I. Poželaitė-Davis
Pietų Australija

Rasos Šventė arba Joninės

*Sventas laukų birželi,
palytėk pievom pakvipusią žemę
(...)
kad neišsektų upės,
kad neišmirtų medžiai
J. Degutyte*

Lietuvoje šiuo metu - vidurvasaris. Sulapoję medžiai ir liepos tuoj pradės žydėti. Medonešis, prasidėjęs su pirmaisiais pavasario žiedais, dabar pačiame dūzgėjime. Ant kalnelių, aukštumose tuojau pasipils laužų ugnys. Ne tiktai Rambyno kalne, kur ramuviečiai - kraštotyriminkai ir tėvynės mylėtojai Joninių arba Rasos šventę atgaivinę jau nuo 1967 m. - vėl iš naujo švenčia, bet ir čia Melbourne, kur ji yra tapusi Sovietinės Globos moterų tradicine švente.

Kodėl taip papročiais gausi yra ši, o ne kitų vardinių šventė, tariuosi šičia paryškinsianti.

Rasa - tai centrinė senosios indoeuropiečių kultūros šventė, kuri buvo švenčiama vasarinės saulės gražos - solsticijos metu, būtent birželio 23-24 dienomis. Krikščionys bei atėjus ji virto šv. Jono Krikštytojo švente dėl esminių motyvų sutapimo. Rasą-Jonines gaubia šviesi, pakili, net liturginė atmosfera: apšalymas, skaistinimasis vandeniui, kaip ir šv. Jono Krikštytojo maudymasis Jordano upės vandenyje. Šis apšalymas ir išsiskaistinimas ugnimi ir vandeniui yra pagrindinis ir persmelkiantis Joninių motyvus baltų tautose. Rasa, kaip anksčiau rašė Simonas Daukantas, yra „...minavonė įkūrimo arba sutvėrimo šio pasaulio (...), kada visas sutvėrimas buvo savo pradžia gavęs“. Taigi, *Rasa yra tvėrimo, Prasadėjimo šventė, kai suvešėjusi gamta yra pasiruošusi pradėti naują gyvybę.* Rasoje slypi ir amžina žmogaus viltis šios naujos gyvybės sukūrimu pergalėti mirtį.

Artėjant labiau mūsų eron, šimtmečių bėgyje yra išsivystę įvairūs papročiai ir magika, susijusi su šia švente. Lig šių dienų yra išlikusios tik šitų papročių nuotrupos, kurių atgaivinimu bei Joninių-Rasos semantika - prasmės aiškinimu ypač rūpinasi jau minėtas

Ramuvos sambūris Lietuvoje, Jie patys tvirtina „Ethos“, pogrindyjeėjusiame žurnale, kad tai yra „intelektuali, sąmoninga pastanga atgaivinti senąją indoeuropiečių tradiciją, kaip priešpriešą dionizijų siautėjimui ir apoloniškojo kulto konformizmui“. Šių dienų palaiduman linkusioje bendruomenėje jų pastangos šia moralinio įsipareigojimo linkme žengti yra labai vertintinos.

Mūsų Joninių renginiai toli gražu viso šito nesiekia, tačiau yra gera prisiminti vieną kitą išlikusį jų paprotį. Išvakarėse visų pirma būdavo renkamos vaistažolės. Šis užsiėmimas vadinamas kupoliavimu, o vaistažolės - kupolėmis. Yra ir individualus augalas kupolė arba bajorė, kuris dar Jono žole ar kunigažole vadinamas. Aukšta kartis su rato stebule, gėlėmis, žolynais bei mergaičių kaspinais išpuošta ir iškeliami prie Joninių laužo taip pat „kupolė“ vadinama. Senovėje buvo tikima, kad vaistingosios žolelės gydamosios galios turinčios tik ligi Joninių, todėl jas iki to laiko būtina surinkti. Renkant taip dainuojama: *Kupolėle, kas tave skynė? / Zenakarinio mergos. / Ar gražiai skynė? / Viršūnėles skynė. / Su kuo rišo? / Su storu pančiu. / Kupolėle, kas tave rovē? / Kurpskų mergos. / Iš šaknelių rovē / Su šilkų juosta (rišo).*

Kadangi iš surinktų puokščių ir vainikų žinantys spėja ir žmogaus charakterį aplamai, tai dainoje minimos Kurpskų merginos, atseit, būtų ir pranašesnės ir sumaningesnės už Zenakarinio mergas.

Saulėi slenkant vakarop, lankomi rugiai, kurie tuo metų laiku

sakoma „rasoja“. Iš gausių rugių lankymo dainų yra ir tokia:

*Oi ta ta, kupalia graži
Dai kur tu buvai, oi ta ta
Laukely buvau rugių daboti*

— — —
Jono rugeliai užvis gražesni.

Temstant nuo kalnelio palydima saulė, maudomasi ar prausiamasi rasoje, uždegami laužai, per juos šokinėjama. Išpuošti žvakelėmis upen leidžiami vainikai. Vaikiniai stengiasi juos išgriebti ir tuomet ieško tos, kurios jis pintas. Vidurnaktį, jau atskirai po vieną einama miško gilumon, kur šermukšnio šakele ar šventinta žvake apsirėžiama ratas. Jeigu pasirodo visai gundancios baidyklės, tas ratas gelbstis. Pats paparčio žiedas pražįstas nežemiška ugnimi, atveria didįjį meilės slėpinį.

Po vidurnakčio ateina metas švairiu vandeniu gesinti laužo ugnį ir įžiebtį naują. Joje sudeginamas šiaudinis pamėklis, kaip vilties nugalėti mirtį ir blogį simbolis. Nuo šios nakties saulė vis kaskart trumpiau bepasirodys danguje, užtai jai reikia visokiais būdais talkininkaujant padėti. Dėl to ir deginami ne tik laužai, žvakelės, bet ir degantis ratas leidžiamas nuo kalno. Sulaukus saulės tekėjimo, džiaugsmingai dainuojama: *Užteka saulužė daulėliu lėliu, Aplinkui dangųž daulėliu, Apeiki saulužė daulėliu lėliu, Ar visos žvaigždužės daulėliu.*

Per Jonines Melbourne Lietuvių Namuose svečiai nei degančių ratų į jūrą neritins, nei laužų kurs, tačiau vainikų bus daug, jų pynėjas reikės atspėti. Dainos skambės labiau nei bet kada, o kupolinis valsas - didžiausia naujiena. Vakaronės programą išpildys į Joninių-Rasos šventę šiais metais aktyviai įsijungęs mūsų suvešėjęs jaunimas.

D.Simankevičienė

Birželio 24 d. Melbourne Lietuvių Namuose

JONINIŲ - RASOS VAKARONĖ

Programoje: Atsineštinių vainikų konkursas - Žolynų valsas - Kupolė - Paparčio žiedas - Dainos ir šokiai
Pradžia 7 val. - Įėjimas \$10 asmeniui
Stalus užsisakyti pas Verą Morkūniene: tel. 523 5957
Širdingai visus kviečia
Socialinės Globos D-ja sykiu su Jaunimo Sąjunga

Lietuvė - Kenčiančioji motina!

Lietuvės motutės, šventosios ugnelės kūrentojos išaugino Lietuvai Mindaugą, Gediminą, Algirdą, Kęstutį, Vytautą, Kristijoną Donelaitį, Motiejų Valančių ir kitus. Mūsų prosenelės laimino savo sūnus prieš kovą, priešams įsiveržus į tėvynę. Jos įskiepijo į savo vaikų širdis meilę tėvynei, pareigos ir pasiaukojimo jausmus.

Spaudos draudimo metu lietuvė motina verbdama prie ratelio mokė savo vaikus skaityti iš lietuviškos maldaknygės. Ji buvo vaikų auklėtoja, mokytoja ir maitintoja.

Motulės davė mums aušrininkus, varpininkus ir kitus tautos žadintojus.

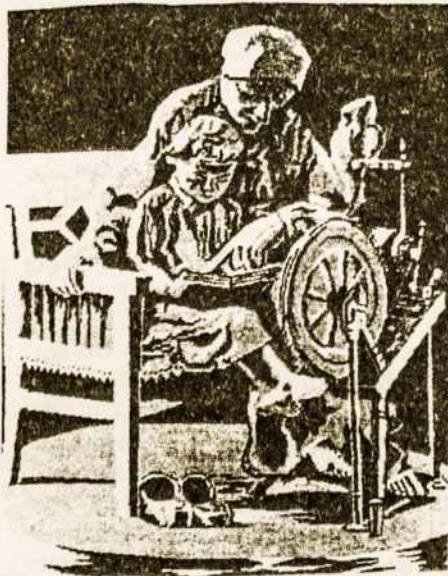
Motulių laimėjami sūnūs iškovojo Lietuvai Vasario 16-tosios Akto paskelbtą nepriklausomybę.

Per 22 metus nepriklausomo gyvenimo motulių pastangomis vaikai siekė mokslo, ruošėsi gyvenimui. Dažnai ne tik nuo savo, bet ir nuo kitų namiškių burnos nutraukdama kąsnius, ruošė maistą savo vaikui moksleiviui, vėliau studentui, kad tik jis nebadautu besimokydamas.

Motulių dėka Lietuva sparčiais šuoliais vijosi visą laiką buvusias nepriklausomas valstybes ir pasivijo, o kaikiuriose srityse ir aplenkė jas. Lietuvė motina - šeimos širdis. Ji šeimos menininkė. Jos audiniai, mezginiai dar ir šiandien stebina raštų įvairumu ir savitumu.

Kai kraštą užliejo raudononji banga, lietuvės motinos širdį pervėrė septyni skausmo kalavijai. Susiūbavo jos gyvenimo pagrindai. Žemelė, kurią jos vyras ir sūnūs su meile pureno, buvo svetimų batų trypiama. Jos šeima, kaip vejamas laukinis zuikelis, pasijuto nebesaugi savo namuose. Jos dvasinės atgaivos vieta, bažnyčia - pavojuj. Mokslus baigę ar tebeina jos vaikai suimti ar gaudomi.

Slėpdama savo baime, motina stengiasi raminti šeimą, stengiasi išlaikyti šeimos židinį nepaliestą. Ji triūsia nuo pat ryto iki vakaro, suklypusi prieš kryželį maldauja

stiprybės ir apsaugos savo šeimai ir visam kraštui. Deja, atėjūnams nėra nieko švento, neliečiamo. naktį prikėlė atėjūnai iš ramaus miego tavo šeimą, net kūdikius, ir kaip gyvulius sugrūdę į prekinius vagonus, išvežė į nežinią. Užkaltuose vagonuose, be maisto, vandens ir alementinių patogumų, daugelis užtroško pakėliui į Sibirą. Ir daug motinelių mirė nuo įvairių ligų, bado ir šalčio pačiam Sibire.

Motina nužmogintoji, pažemintoji, kenčiančioji lietuvė motina, kada pasaulis išgirs tavo raudas, kada suruoš teismą virš 50,000,000 išžudžiusiai komunistinei Rusijai ir pareikalas apyskaitos už motinų kančias, už jų kruvinas ašaras už jų nukankintus vaikus?

Už kokius nuopelnus Vakarų galvos atidavė komunistinei Rusijai lietuvių genčių žemes - Prūsus? Kodėl tos vietovės surusintos, kolonizuojamos, kodėl stengiamasi padaryti tąsčių žemę rusiška?

Propagandos ir šnipų tinklas apjuosė visą pasaulį. Raudonojo krokodilo žiotyse mes tik vegetuojame. Norėdami atkreipti laisvojo pasaulio dėmesį, kai Romas Kalanta, Antanas kalinauskas,

Stonis ir Andruskevičius susidegino dėl motinos ir tautos laisvės. Petkus, Liepinis, Sadūnaitė, Pranckūnaitė ir kiti kenčiantieji vargų stovyklose už tėvynės Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Dėl viso to labiausiai kenčia lietuvė motina. Aš pamenu kaip Perth'e motinos dienos minėjime paskaitininkas A. Čižeika, savo paskaitoje primėnė apie ilgametę lietuvė motiną iškentėjus 120 m. vergijos rusų caro laikais ir tebekenčia komunistinėje vergijoje.

Prisimenu, kai vienos motinos šv. Onos atlaiduose nuo motinos pasimetė vaikas-berniukas šešų metų amžiaus. Iš išgąscio pamiršo savo vardą ir pavardę. Klausinėjamas kaip atrodo jo motina, kas ji yra, berniukas labai nustebo ir ištarė: Mano mama yra geriausia, ji gražiausia ir mieliausia. Kaip jūs jos nepažįstat?

Okupuotoj Lietuvoj motinos stengiasi apriboti vaikų skaičių, nes vieną ar du dar gali išauginti krikščioniškoj, lietuviškoj dvasioj, daugiau būtų neįmanoma. Bet ar ilgai jie bus tokiais, kai mokytojai klasėse pašiepia ir persekioja bažnyčias lankančius vaikus, kai pastebėję ant vaiko kaklo kryželį grasina, išstato viešai pajuokai...

Ir man mano motina, kaip ir tam pasimetusiam berniukui, išliko lietuvės motinos, mylinčios, kenčiančios ir pasiaukojančios pavyzdžiui. Mano mama švelni, jautri, puiki pasakotoja, dainininkė, entuziastinga žuvautoja, grybautoja, uogautoja, apylinkės kaimų naujagimių priėmėja. Tačiau galima matyti, kokia vaiko ir motinos jungtinė gili įtaka. Kaip gražu, kad vaikai taip garsiai garbina savo brangias lietuvės motinas.

Tau, taurioji, kenčiančioji lietuvė motina, išvermės. Varge ir skausme gimsta tautų ir tėvynės galiūnai. Tikėkime, prisikels Lietuva naujų didvyrių motinų išverme.

Pas. Balys Steckis
ALK Federacijos Vakarų Australijos Įgaliotinis

nuoširdžiai dėkoja V.L. Petrusevičiams ir S.P. Siuškam už raguoti, paaukojusiems loterijai fantus: A. Volkienei, P.J. Mičiuliams, P. Dranginiui, V.G. Ališauskam ir visiems, kurie prisidėjo darbu ir aukomis prie šio baltaus pasisekimo, o ypač jaunosioms savanorėms Ritai Čižauskaitei, jos draugei australiukei, Lidijai Ramanauskaitei ir nuoširdžiam mūsų talkininkui Algiui Karazijai. Dėkojame Kun. Dr. P. Daukniui, negalėjusiam baliuje dalyvauti, už prisijusią 50 dol. auką.

Ačiū visiems už atsilankymą ir parėmimą mūsų choro.

V. Ališauskas

Dainos Sambūrio balius

Melbourniškiai jau senai neturėjo baltaus, tai šį kartą suėję svečiai, kurių buvo virš 200 galėjo pasidžiaugti tikra baltaus atmosfera. Valdyba atsiprašo visų tų kuriuos dėl vietos stotkos negalėjo priimti. Svečius su šampano taure sutiko Sambūrio pirmininkė Bronė Staugaitienė. Gera šokių muzika greitai išjudino netik jaunimą, bet ir veteranus. Pirmininkė sveikindama baltaus dalyvius pranešė, kad be negirdėtų dainų bus ir vertingų fantų loteriją. Pasirodė, kad šį kartą sambūriečiams dainuoti neteko, nes Juos švenčiant 40 metų veiklos jubiliejų, su penkiomis dainomis pasveikino neseniai įsikūrusi dainorių grupė (reikia tikėtis, kad jie prisijungs prie Dainos Sambūrio), gražiai padainuodami negirdėtas senoviškas liaudies dainas, kurių turinį nuosekliai apibūdino A. Karazijienė. Virtuvės šeimininkė Jonė Zalkauskienė su sambūriečių ir T. Jurgelaitienės, E. Krikščiūnienės ir R. Rakūnienės pagalba pagamino vakarienę. Gerai paruoštas ir skoningai patiekta maistas patenkino svečius. Jubiliejiniam pyragui-raguociui, kurį iškepė ir padovanojo V.L. Petrusevičiai ir S.P. Siuška, suskambėjo Dainos Sambūriui sudainuota „Ilgiausių Metų“. Jį perpiauti buvo pakviestas Vincas Lazauskas, kuris yra vienintelis choristas be pertaupos

išdainavęs 40 metų. Kartu buvo pagerbti Dainos Sambūrio pradininkai - Petras Morkūnas, Juozas Petrašiūnas, ilgametis dirigentas Albertas Čelna (garbės narys), Vytautas Straukas, dabartinės dirigentės Danutė Levickienė ir Birutė Prašmutaitė. Taip pat Sambūrio garbės narys, pirmas ir ilgametis jo administratorius Leonas Baltrūnas. Jiems visiems nuskambėjo antras „Ilgiausių Metų“.

Loterijoje, kurią pravedė Monika Žiogienė, laimingieji tapo: A. Baltrūnienė, J. Leknius, E. Seikienė ir J. Vaitkus. Sambūrio Valdyba

Vincas Lazauskas pjauna jubiliejinį tortą. Iš kairės L. Petrusevičienė, dešinėje choro seniūnė B. Staugaitienė sveikina svečius.

ALB švietimo taryba

Svietimo taryba sudaryta rūpintis Australijoje lituanistinių mokyklų plėtimu, jų išlaikymu, programomis ir vadovėliais. Skelbs mokiniams konkursus ir skirs premijas. Skatins ir teiks paramą vykstantiems į Vasario 16-tosios gimnaziją bei Lituanistinę katedrą Illinois valstyje (JAV).

SVIETIMO TARYBĄ SUDARO:
Kęstutis Protas, ALB Krašto valdybos narys kultūros ir švietimo reikalams. 26 Renshaw Ave., Auburn, NSW, 2144. Tel. (02) 649 7314.

Isolda I. Davis, Svetimo tarybos pirmininkė. 6/365 Military Rd., Henley Beach, S.A., 5022. Tel. (08) 356 2617.

Ieva Ariene, 12 Rooney St., Lower Templestowe, Vic., 3106. Tel. (03) 850 7248.

Kristina Dundienė, 41 Cuthero Terrace, Kensington Gardens, S.A., 5068. Tel. (08) 31 9408.

Dona Gaylard (Sadauskaitė), 4/34 French Street, Coorparoo, Qld., 4151. Tel. (07) 394 3979.

Ona Maksvytienė, 4/30 Lamrock Ave., Bondi, N.S.W., 2026. Tel. (02) 365 3976.

Birutė Radzivanienė, 66 Wimbledon St., Beckenham, W.A., 6107. Tel. (09) 458 4326.

Regina Svambarienė, 112 Chapel Rd. Moorabbin, Vic., 3189. Tel. (03) 555 6204.

Algis Taškūnas, P.O. Box 777, Sandy Bay, Tas., 7005. Tel. namų (002) 25 2505, darbo (002) 20 2188.

Svietimo tarybos narė Canberroje, ACT, bus paskelbta vėliau.

ALB Krašto Valdyba.

Skautijos vadovų kursai

Skautiškai veiklai pagyvinti mūsų Rajone, kviečiame vienetų vadovus ir tinkamus vadovauti į VADOVŲ PARUOŠIMOKURSUS.

Pradinė dalis kursų įvyks ilgojo savaitgalio metu Melbourne, 1989 birželio 10-11-12 dienomis.

Kursuose gali dalyvauti prityrę skautai ir skautės ir vyresni.

Kursų mokestis bus padentas iš Rajono kasos. Kursantams reiks pasirūpinti tik kelione. Reikia tikėtis, kad kelionės išlaidas gali padengti tuntų vadijos savo nariams.

Kviečiu tuntų vadijos parinkti tinkamus kandidatus kursams ir pristatyti sąrašus paštu arba pranešant telefonu Rajono Seserijos Vadovei s. Rasai Statkuvieni, arba Rajono Vadui kuo skubiau: s. Rasa Statkuvienė, 12 Grieve St. North Balwyn. Vic. 3131 (tele 03-8578502), j.v.s. Vytas Vaitkus, 97 Carrinton St. Macedon. Vic. 3440 (tele 054-262176).

Pasistenkime pagyvinti skautavimą Australijos Rajone, besiruošdami stovyklauti sekančioje Rajoninėje Stovykloje kartu su svečiais Lietuvos skautais ir skautėmis.

Budėkim!

j.v.s.fil. Vyt. Vaitkus

LSS Australijos Rajono Vadas

Melbournas. Viktorijos Liberalų partija perrinko savo vadus; iki šiol buvusi lyderį Jeff Kennett atleido iš pareigų ir nauju vadu išrinko Alan Brown.

IŠ MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Birželis - Švč. Jėzaus Sirdies mėnuo. Malda prašykime: Švenčiausioji Jėzaus Sirdie, teatinie Tavo Karalystė į mūsų brangiąją Tėvynę Lietuvą!

Trėmimų į Sibirą metinis minėjimas birželio 11d. sekmadienį. Iškilmingos šv. Mišios šv. Jono bažnyčioje 12 val. Organizacijos uniformuotai dalyvauja su vėliavomis. Visi kviečiami prie šv. Komunijos už Sibiro tremtinius ir Tėvynės Laisvę. Parapijos choras, vadovaujamas Petro Morkūno, giedos širdį keliančias giesmes.

Tautos Fondo Atstovybė Sibiro tremtinių minėjimo proga renka aukas Lietuvos Laisvės kovai, kuriai vadovauja Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Ar buvo kas laimėta be aukos ir kovos? Tad remkime kiekvienas pagal savo išgales.

Antanas Kružikas, 89 metų amžiaus, mirė gegužės 25d. Rožinis buvo kalbamas Le Pine kolplyčioje Box Hill. Laidotuvių šv. Mišios mūsų šv. Jono bažnyčioje V.30 ir palydėtas į Springvale kapines.

Stasė Steponavičienė šv. Mišių auka prisiminė dabar Lietuvoje savo mirusį brolių Stasį Vaitkų.

Už a.a. Praną Salkauską - geradarį - šv. Mišias užprašė Lietuvos Klubas birželio 10d., šeštadienį, 2 val. p.p. Lietuvos Kankinių koplyčioje Lietuvos namuose.

Verbylienė savo vyro a.a. Jono Verbylos 27 metų mirties atminimui „Tėviškės aidams“ paaukojo \$10. Ačiū jai labai.

„Tėviškės aidų“ vakaronės paramai su \$30 pirmieji atskubėjo Petras Mažylis ir Alexandra Kalvaitienė. Ačiū jiems!

Baltic Council of Victoria

Pranešu Melbourne ir apylinkių tautiečiams, kad šiais metais Trėmimų/Išvežimų minėjimą organizuoja Baltų Taryba Viktorijoje. Minėjimas prasidės pamaldomis sekmadienį Estų, Latvių ir Lietuvių bažnyčiose įprastu laiku, sekmadienį birželio mėn. 11d.

Pagrindinis visų 3-jų tautų bendruomenių minėjimas įvyks LIETUVIŲ NAMUOSE birželio mėn. 11d. 2.30 p.p. Pagrindinis kalbėtojas Mr. R. Manne, universiteto politinių mokslų lektorius. Dalyvaus mums artimi parlamentarai ir kiti kviešti svečiai. Po paskaitos ir kalbų bus meninė programa. Visas minėjimas užtruks neilgiau 1-1.1/2 valandos.

Kadangi pirmą sykį tokie minėjimai įvyks Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, kviečiame mielus tautiečius gausingai dalyvauti, prisiminti didelę kančią kentėjusius Sibire, ir kitur, ir didesnę dalį ištremtų negrįžusių iš tremties.

Minėjimo rengėjus paremkite savo dalyvavimu.

Alg. Zilinskas

Vicepirmininkas/Lietuvių Bendruomenės atstovas

Parapijai aukojo: \$50 Leonas Braniška, \$35 Janina Barkienė, \$30 Marija Verbylienė, \$20 Juozas Cerniauskas, NN \$20. Visiems aukojusiems nuoširdžiai dėkoja kun. Pr. Dauknys.

Ferdinandas Gužas, išvykdamas kelionei į Lietuvą, apsilankė Redakcijoje ir \$200 paaukojo Tautos Fondui, \$200 Religinei Šalpai ir \$100 Lietuvių Šv. Kazimiero Kolegijai Romoje. Ačiū už tokią dosnią širdį!

Aukojusių Lietuvių Šv. Kazimiero kolegijai ir Religinei Šalpai bus paskelbtas pilnas sąrašas, gavus visus aukų lapus.

Menininkas V. Jeršovas puikiai iš medžio išdrožinėjo Gedimino pilį tarp ažuolo lapų ir įrašė VILNIUS ir padovanojo „Tėviškės aidų“ loterijai. Ačiū jam labai!

Už A.A. Antano Kružiko sielą šv. Mišioms aukojo šie asmenys: H. Bačkienė, A.V. Griškėliai, P. Mažylis, V. Petrusevičius, E.V. Stankevičiai, E. Spokevičienė, A. Valkienė.

MELBOURNAS

PRANEŠIMAS ŠAULIAMS

Birželio trėmimo į Sibirą minėjime, Melbourne DLK Vytenio Šaulių kuopa, 1989 m. birželio mėn. 11 dieną, sekmadienį, dalyvauja lietuvių bažnyčioje Šv. Mišiose uniformuoti su vėliavomis peristomis juodais geduliu kaspinais.

Visų kuopos šaulių dalyvavimas būtinas.

Kuopos valdyba.

Pranešimas pensininkams

Melbourno Pensininkų Sąjunga organizuoja vienos dienos išvyką į Corowa (N.S.W.) birželio mėn. 27d. Autobusas išvyksta iš Flinders Street prie Gas & Fuel pastato 7.30 val. ryte. Važiuos pro Lietuvių Namus ir iš ten paims keleivius. Norintieji važiuoti užsirašo pas. V. Sidabrą, telef. 830-5084.

Birželio mėn. 13d. antradienį 12 val. įvyks Melbourne Lietuvių Pensininkų susirinkimas.

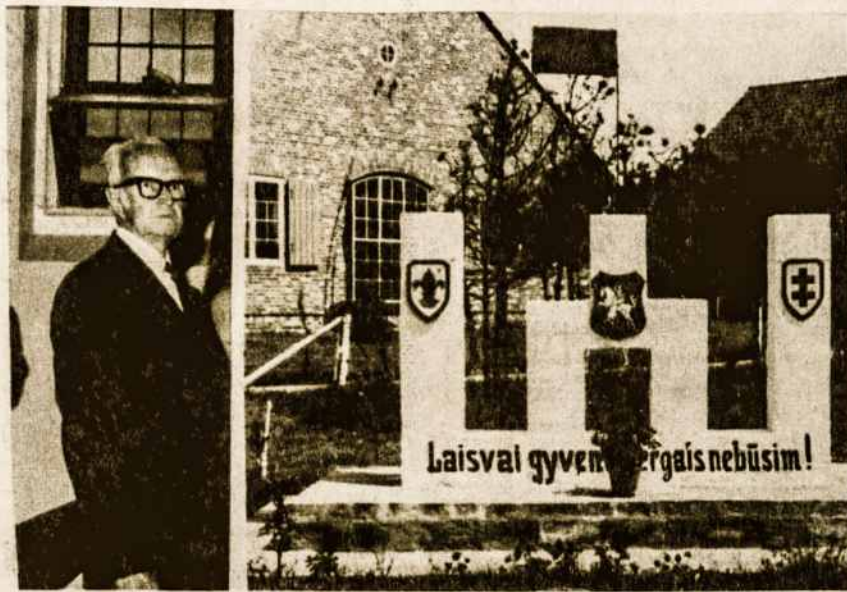
Melbourno pensininkų valdyba.

Lenkas Vilniaus klausimu

Torontas. — Čia išeinantis „The Toronto Star“ dienraštis atspausdino V. Pečiulio laišką, kuriame jis rašo, kad Lietuvos sostinės laikraštyje rašoma lenkiškai Wilno, o turėtų būti rašoma teisingai Vilnius. Į tai atsiliepė laišku Kanados lenkų sąjungos direktorius R. Tyndrof, kuris esąs nustebeš Pečiulio išsišokimu. Miesto vardas esą naudojamas istoriniame kontekste. Tas miestas buvęs šimtmečiais lenkų kultūros centru ir Lenkijos dalimi. Kaip gali lietuviai savintis Vilnių, kai jame 1916 m. surašyme buvę tik 2.6% lietuvių. „Toronto Star“ pastebi, jog „Atrodo, kad seni nesutarimai bus visada gyvi“.

L.K.V.S-gos Ramovė
Melb. skyrius

A.A. Balys Jablonskis

Sakoma, kad niekas nemiršta visiškai. Jis pasiieška savo artimųjų ir draugų prisiminimuose.

Susitikome su a.a. Balium Jablonskiu 50-tais metais kūrimesi čia Australijoje laikotarpiu. Kurį laiką gyvenome po vienu stogu Ascot Vale priemiestyje. Visada jis gražiai rengdavosi, turėjo puikią, buvusio kariškio, laikyseną ir visi jautėme jam didelį respektą.

Pirmadienį, gegužės 22 d., po kun. Petrausko atlaikytų gedulingų šv. Mišių, gausus būrys artimųjų ir draugų, palydėjo jį į jo paskutinės kelionės etapą, į Fawcner krematoriumą. Manau tokiu momentu ne vienas iš palydinčių pagalvojo apie pagrindinę gyvenimo ir mirties tiesą, kad visi mes šiame pasaulyje tik svečiai. Mirtis kiekvienam iš mūsų yra užtikrinta. Anksčiau ar vėliau visi mes turėsime palikti savo artimuosius, draugus, pažįstamus ir viską prie ko pripratome, ką pamilome, kas mums tapo brangu ir miela.

Eiliuota forma galima sekančiai išreikšti:

Troškimai mūsų miršta buities estradoj, Kovot prieš lemtį esam per silpni...

Taip netikėtai ši pasaulį radę,

Palikt ir mes turėsime, nes ateis kiti.

Į amžinybę iškeliauvęs mūsų brolis Balys Jablonskis net keletą kartų turėjo viską palikti. Jo gyvenimo kelias siekia gan nutolusius praeitieji laikus - Pirmojo Pasaulinio karo metu jis buvo karininkas caro armijoje. Jam pasisekė pasitraukti nuo iškiliusios Rusijoje revoliucijos ir atvykti į besikuriančios Lietuvos valstybę. Čia jis pasijautė saugiai, gavo darbą Kauno apskrities viršininko įstaigoje, apskrities viršininko sekretoriaus pareigose. Kurį laiką pas jį įstaigos praktiką atliko, amžinybėn iškeliauvęs, melbourniškams pažįstamas, Jonas Valys.

Gerai nepriklausomoje Lietuvoje įsikūręs, Balys vedė Stefaniją Vederaitę ir jie susilaukė dviejų dukterų - Olės ir Anastazijos, taip pat sūnaus Jurgio. Buvo jis švelnaus būdo ir gilios išvalgos žmogus ir tarnaudamas gana aukštoje pareigoje, jis stengėsi įvairiai padėti besikuriančios laisvos Lietuvos piliečiams, su jų įvairiomis kūrimesi problemomis. Buvo visų mėgiamas ir gerbiamas. Bet kaip ir visiems, taip ir Baliumi prisiėjo tą mielą Lietuvos kraštą palikti ir antrą kartą bėgti nuo komunistų. Karo sumišime, jis liko atskirtas nuo šeimos dalies ir tik su sūnumi Jurgiu, laivu pasisekė pasiekti Danijos krantus.

Tėvynės ir šeimos dalies netekimas taip pat atsiradimas nepažįstamos Danijos ribose, sunkiai slėgė Balium dvasinę savijautą. Turėdamas meniškų gabumus ir pasitaręs su kitais į Daniją patekusiais lietuviais, nutarė, kad reikia Danijoje ką nors palikti, apie laikinai ten gyvenusius lietuvius, apie laisvos Lietuvos egzistenciją. Su lietuvių delegacija jis kreipėsi tiesiog į Danijos karalienę, prie kurios pabėgėliams, iš kito krašto, nelengva buvo prieiti, bet jam pasisekė. Jis paprašė karalienės, kad duotų sutikimą lietuvių stovykloje Dragsbacke pastatyti lietuvišką kryžių ir lietuvių tautos emblemą - Vytį ir

Gedimino Stulpus. Karalienė prašymą patenkino ir leido lietuvių projektą įvykdyti.

Balys Jablonskis meniškai paruošė didelio formato planą ir pradėjo su plano vykdymo darbais. Kai galiausiai šis lietuviškas projektas buvo užbaigtas jis tapo iškilingai 1947 m. rugsėjo 7 d., pašventintas, dalyvaujant šimtams pabėgėlių ir danų visuomenės atstovams. Aprašymas su fotografija buvo patalpinti Danų ir lietuvių Vokietijos spaudoje. Viena lietuvė neseniai lankėsi Danijoje ir ji Dragsbacke aplankė lietuvišką projektą. Jį tinkamai prižiūrėti Danai paskyrė specialiai žmogų. Ten lankosi iš visų kraštų turistai ir iki šios dienos ten plevėsuoja Lietuvos trispalvė.

Į Daniją patekusiems lietuviams, tankiai apgyvendintas kraštas nebuvo palankus nuolatiniams įsikūrimui. 50-tais metais Balys su sūnumi atvyko į Australiją. Kartu su sūnaus šeima, gražiai įsikūrė Glenroy priemiestyje. Bet po kelerių metų ramaus gyvenimo, nelaimės sudrumstė Balio saulėtą dieną: Gavo žinią, kad 50-tais metais Lenkijoje mirė jo žmona Stefanija. Prieš 17-ka metų, vežio ligos iškankintas ir jos pakirstas, mirė jo numylėtas sūnus Jurgis. Pora metų po sūnaus mirties gavo žinią, kad Lenkijoje mirė jaunesnioji duktė, sulaukusi vos 50-ties metų amžiaus. Liko tik vyriausia duktė Anastazija, kuri dabar gyvena Jungtinėse Amerikos Valstybėse, kuriai su teta pasisekė į ten išvykti. Prieš pora metų ji buvo atvykusi į Australiją tėvelį aplankyti. Jų susitikimas abupusiai buvo prasmingas.

Labiausiai, žinoma, Balio Jablonskio sveikatą ir savijautą sukrėtė sūnaus Jurgio netekimas, bet marti Rozina, nors pati labai pergyveno mylimo vyro netekimą, savo uošvio neapleido. Kartu jie skaudų įvykį pergyveno, vienas kitą guodė.

Kai paskutinį kartą aplankiau jį senelių bendrabutyje, jis buvo susirūpinęs marčios sveikata. Klausia jo buvo gerokai sušlubavusi, bet mes dar gerai pasikalbėjome. Jis sakė, jog jis mano, kad Dievas jį myli, bet kodėl jis jį čia taip ilgai laiko?

Ir Balys Dievą mylėjo. Kol įstengė nuvykdamas sekmadieniais pasimelsti į lietuvių pamaldas East Melbourne. Išsiskirdavo jis visur iš minios savo aukštu, tiesiu ūgiu ir ramia laikysena. dėvėjo menininko beretę ir visada maloniai šypsojosi.

Lankydavo jį ir Socialinės Mot. Draugijos ligonių lankytojų pirm. Liolė Bartaškiene ir kartais Gustė Ramanauskienė. Paskutinį kartą aplankiusi jį L. Bartuškiene rado sėdintį ir žiūrintį pro langą. Jis pasakė: „Sėdžiu, žiūriu ir kaž-ko laukiu...“ Tuoj po to jį išvežė į Royal Melb. ligoninę ir po menkos jam padarytos operacijos atsirado komplikacijų. Būdamas 93-jų metų amžiaus, nebeišlaikė jo gyvybės siūlas ir praskynė jam kelią į amžinybę. Juk nuspręsti gyventi ar mirti,

*Ne mūsų laisvoji valia,
Iš dulkės kilęs, dulke virsi...
Toliau kas bus - nežino nieks...*

Motinos Dienos minėjimas Geelonge

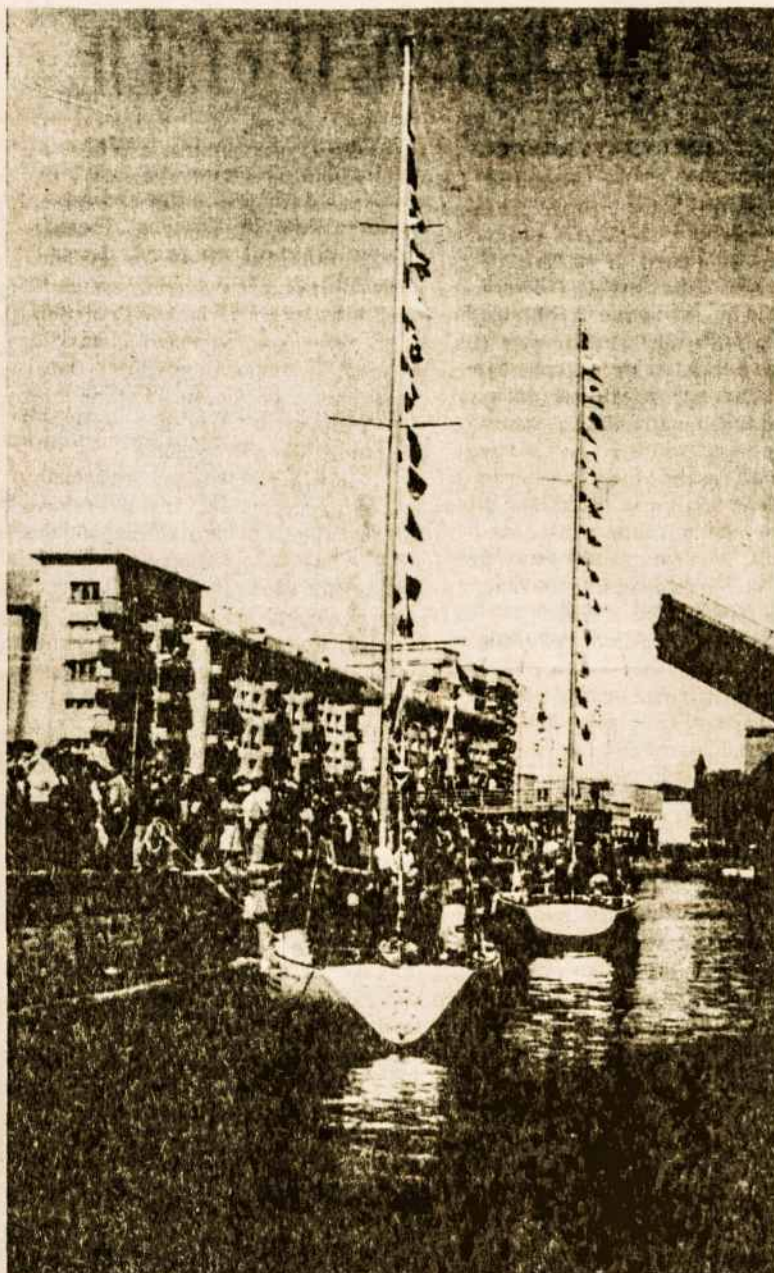
Geelongo apylinkės valdybos iniciatyva buvo suruoštas gegužės 21 d. Motinos dienos minėjimas. Pamaldas laikė kun. J. Petrauskas ir savo pamokslą skyrė tai dienai. skaitinius skaitė C. Vaičekauskienė ir A. Obeliūnas. Aukas atnešė F.M. Andriukoniai. Po pamaldų Lietuvių namuose pradėjome švęsti tą garbingą dieną, kurią atidarė Apyl. v-bos pirm. O. Schrederis. Pagerbėm tylos minute mirusias mamos visame pasaulyje, išstremtas Sibire, karo metu kankines, už motinas auklėtojas, keliančias mūsų trispalvę vėliavą Tėvynėje, giedančias Lietuvos himną ir už sergančias motinas, kurios

negalėjo atvykti į minėjimą. Savo kalboje jis minėjo, kad Geelonge Motinos dieną minime jau 39-tą kartą, anksčiau pravedavo savaitgalio mokyklos su vaikų eilerašiais, tautiniais šokiais ir t.t., jų nebeturime.

Kaip matote šį minėjimą ruošiamės jau suaugusių tarpe ir jau senesnės kartos lietuviais jų atliekamą programą. Dainomis ir eilerašiais, pasveikino valdybos vardu visas mamos, linkėdamas sveikatos ir ištvermės, auklėjant vaikučius lietuviškoje dvasioje. Po jo kalbos invokaciją skaitė Federacijos įgaliotinis Vl. Stuikevičius.

Dėmesio centre turėjom svečių iš

Gegužės 1 d. iš Klaipėdos uosto išplaukė trys jachtos: „Lietuva“, „Audra“ ir „Dailė“. Birželio 10 d. jos turi įplaukti į New York uostą su lietuviškomis trispalvėmis ant stiebų. Šio žygio organizatorius ir vadovas yra Ignas Miniota, „Audros“ kapitonas.

Jachtos Danės upėje prieš išplaukiant į Baltiją Nuotr. A. Juozapaičio

Melbourno poetę M. Malakuniene, kuri paskaitė įdomią paskaitą, minėjo, jog mūsų lietuvių motinos idealas tėvynėje, net Sibiro taigose Motinos aureolė nėra užgesusi, gal ji tapo išdalinta, kaip tas laimės žiburys į mažesnius švyturius, kad būtų paskelbta plačiame pasaulyje. Sviesiausia ir tauriausia lietuvių motiną mes rasime visur šeimoje kur kalbam dar lietuviškai. Tai motina, kuri palieka neišdildomą atspindį savo vaikų širdyse savo geru elgesiu, savo pasiaukojimu. Paruoškime, kad lietuvių vardu grandinėle nenutrūktų ir vienas narelis sandariai prisijungtų prie sekančio. Anglai sako; mano namas yra mano pilis, todėl ir mes vos iškėlę kojas naujame kontinente „su ragais ir su nagais“ ėmėme kapstyti tą žemę ir lipdyti savo pilaites. Apsodiname berželiais, dalijomės viens su kitu krapais, rūtomis ir iliuzijomis, kad statome kunigaikščio Margio-Pūnios pilį, o vaikai augo svetimos mokyklose, maitinosi televizija ir komikais - susirado kažkur gyvenimo draugus ar drauges ir dingsta iš pilaitės, kaip Čičinsko dvaras - nugrimzdo į liūną, lyg žemė ji prarijo. Kam paliksime savo pilaites, kas jas gins nuo priešų nutautėjimo? „Išnyksiu kaip dūmas išblaškomas vėjų“ - dainavo didysis mūsų poetas Maironis. „Ne visi išnyko ir ne visi išnyks“.

Po paskaitos šaulys Pr. Bartaška taip pat paskaitė Motinos dienai skirtą programą su eileraščiu. Meninę dalį atliko Geelongo Apylinkės dainininkų grupė, grupei vadovauja M. Kymantas. Išpildė 4 dainas; Liaudies daina „Kelk Dukrele“ St. Simkaus, „Brangiajai, Gerajai Mamai“ žodžiai iš Tėvynės, o muzika M. K. Klajūno, „Besilsinčiai Mamai“ J. Mikšto, muz. M. K. Klajūno ir „Sugrįšiu Pagusti Tavęs“ žodžiai iš Lietuvos, muz. M. K. Klajūno, eileraščius deklamavo P. Lilės Obeliūnienės vaikai, dukrytė ir sūnelis, o iš suaugusių; C. Vaičekauskienė, R. Skėrienė ir Pr. Bandza. Taip pat L. Obeliūnienės padarytomis mažomis gėlių puokštėmis buvo papuoštos visos mamos-motinos.

Pietus paruošė bendr. Moterų d-jos narės. Po pietų žiūrėjome filmą gautą iš Canberros lietuvių klubo, Australijos 200 metų Jubiliejaus dovanos įteikimas, darbas skulptorės Ievos Pocienės „Eglė Zalčių Karalienė“, buvo gan įdomi ir graži, domino savo dydžiu ir išvaizda.

Minėjime dalyvavo daug svečių netik iš Melbourno, bet ir iš Lietuvos, tai Virginija su savo vyru Tomu iš Vilniaus, kurie vieši Geelonge pas savo giminaite. Virginija poetei M. Malakūnienei įteikė dovaną - rankšluostį, austą Lietuvoje su įrašu skirtą Motinai, o mes savo valdybos vardu apdovanojom gražiausia gėlių puokštę. Energiam dainininkų grupės vadovui M. Kymantui teko gražus „suvenyras“. Motinos Dienos minėjimas buvo užbaigtas Lietuvos himnu. Taigi reikia vertinti šias prošvaistes, laikas praėjo ne vien linksmai, bet ir pasikalbant, pasidalinant įspūdžiais.

ALB Geelongo Apylinkės Valdyba

ALJS suruoštas Romo Kalantos minėjimas

Gegužės 14-ta diena po šeštos valandos vakare, vaikų ūkyje Collingwood. Aš stoviu po atviru nakties dangum, priekyje matau milžinišką apvalų griovį su degančiais medžiais, o viduryje liepsnojanti metalinė statula.

Ką aš čia matau ir ką mato tie apie 100 žmonių, pensininkų, vaikų ir jaunimo? Atsakymas aiškus. Aš atvažiavau prisiminti 1973-čių metų jauno idealisto Romo Kalantos mirtį ugnies liepsnose. Ta mirtis buvo Lietuvos Laisvės idealo reiškinys. O čia išėivijos jaunimas prisimena tą įvykį ne uždaroje salėje, bet kaip idealistai lauke po atviru dangum.

Dalyviai savo buvimu parodė, kad jie tiki į tą idealą. Jaunimas, kuris yra gimęs ne Lietuvoje ir net kiti nematę savo tėvų ar senelių gimtojo krašto, turi būti idealistai, jeigu jie bent kur prisideda prie išėivijos lietuviškos veiklos.

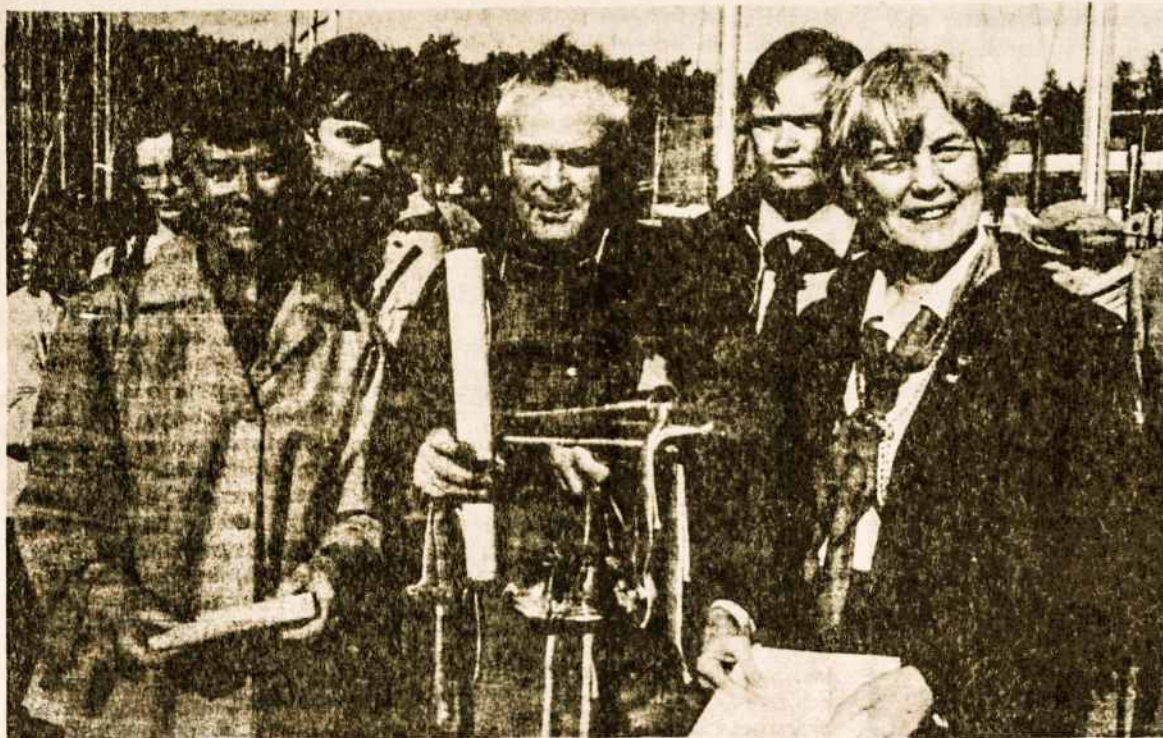
Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos valdybos pirmininkas Petras Kružas anglų ir lietuvių kalbomis paaiškino apie 1973-čių metų tragiškus įvykius Lietuvoje. Uždegta Daniaus Kęsmo sukurtą skulptūrą. Susimąstę žiūrovai klausėsi jaunimo folklorinio ansamblio dainų. Buvo padainuotos dvi dainos šiai progai specialiai parinktos.

Pirmoji liaudies daina aiškino seselėms, kaip žirgas grįžo vienas, o brolelis paliktas aukštame kalnelyje (kape). Antroji liaudies daina „Nesprogs žalias azuolėli“, vilties pilna daina. Azuolui patariama nesprogti, nes šią naktį šals šalnelė. Tačiau, tas azuolas nebijo šalčio ir tą naktį išsprogs. Pažadinas jaunas brolelis, nes jam reikia joti į vainele (karą). Pasiruošęs jis atsisveikina su tėveliais. Jis nebijo nei šalčio, nei kančios, taip kaip Romas Kalanta nebijojo didžiausios aukos.

Skulptūra nesudega, Aprišimai sudega, bet pati siela (metalo) pasilieka. Viskas nedingsta ir Kalantos auka nebuvo beviltiška. Tai parodo kaip išėivija ir net dabar pati Lietuva prisimena Kalantą. Laisvės Lietuvos žiburėlis auga ir kurstosi kiekvieno susipratusių lietuvių širdyje. Per savo sąmoningus darbus kiekvienas gali ugdyti tą žiburėlį, kad išaugtų į nesustabdomą gaisro jėgą.

Visi dalyviai sudainavo „Lietuva brangi“ ir sugiedojo Lietuvos Himną. Mes išėivijoje turėtume įsąmoninti Kalantos aukos prasmę ir suprasti mūsų tėvynainių dabartines aukas ir kovas Lietuvoje. Mes susivieniję su jais galėsime jiems padėti. Lauksime tos dienos, kada lietuviai neturės ugnimi aukotis dėl savo žemės ir kalbos, bet laisvai gyvens savo brangioje tėvynėje.

Birutė Prašmutaitė.

IGNAS MINIOTA, jachtos „Audra“ kapitonas su viešniomis, skaučių vadovėmis iš JAV. Iš kairės: Irena Kere-lienė, Ignas Miniota ir Stefa Gedgaudienė Nuotr. A. Juozapaičio

Neaiški padėtis Afganistane

Neaišku kas Afganistane laimi ir kas pralaimi? Tai priklauso nuo to, iš kur žinios gaunamos. Kabul tebėra vyriausybės valdomas, o mūšiai būk tai čia dėl kito didesnio miesto — Jalalabad. Mujahedeen partizanai turi sudarę savo vyriausybę ir Amerika sutinka prie tos vyriausybės paskirti savo ambasadorių. Tai žinoma nepatinka sovietams. Pranešama, kad apie 200 vyriausybės karių su ginklais perėjo į partizanų pusę, atsiveždami 12 tankų ir 38 sunkvežimius amunicijos.